

# Utbildningsutskottets betänkande 2024/25:UbU10

## Grundläggande om utbildning

---

### Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden som rör grundläggande frågor om utbildning med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbete och vidtagna åtgärder. Motionsyrkandena handlar bl.a. om skolans värdegrund, trygghet och studiero i skolan, ämnen och kunskapsområden, betyg och bedömning, tillgång till läromedel, undervisning i modersmål och minoritetsspråk samt fritidshem.

I betänkandet finns 33 reservationer (S, SD, V, C, MP).

### *Behandlade förslag*

Cirka 165 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

# Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut .....4

Redogörelse för ärendet .....8

Ärendet och dess beredning.....8

Utskottets överväganden.....9

Skolans värdegrund .....9

    Utskottets ställningstagande.....18

Trygghet och studiero i skolan .....20

    Utskottets ställningstagande.....25

Ämnen och kunskapsområden.....26

    Utskottets ställningstagande.....34

Betyg och bedömning.....35

    Utskottets ställningstagande.....40

Tillgång till läromedel .....41

    Utskottets ställningstagande.....43

Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk.....44

    Utskottets ställningstagande.....50

Fritidshem.....51

    Utskottets ställningstagande.....54

Motioner som bereds förenklat.....55

    Utskottets ställningstagande.....55

Reservationer .....57

    1. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (SD) .....57

    2. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (V) .....57

    3. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (C).....58

    4. Skolans arbete med hedersrelaterade frågor, punkt 2 (S) .....59

    5. Skolans arbete med hedersrelaterade frågor, punkt 2 (SD).....60

    6. Skolans arbete med hedersrelaterade frågor, punkt 2 (C) .....61

    7. Skolans arbete mot rasism och antisemitism, punkt 3 (S) .....61

    8. Skolans arbete mot rasism och antisemitism, punkt 3 (V).....62

    9. Skolans arbete mot rasism och antisemitism, punkt 3 (MP) .....63

    10. Trygghet och studiero i skolan, punkt 4 (S).....63

    11. Trygghet och studiero i skolan, punkt 4 (C) .....64

    12. Trygghet och studiero i skolan, punkt 4 (MP) .....65

    13. Kunskaper om krisberedskap och totalförsvar, punkt 5 (MP) .....66

    14. Kunskaper om hållbar utveckling, punkt 6 (S) .....67

    15. Kunskaper om hållbar utveckling, punkt 6 (MP).....67

    16. Kunskaper om idrott och hälsa, punkt 7 (V).....68

    17. Kunskaper om idrott och hälsa, punkt 7 (MP) .....69

    18. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 8 (S).....69

    19. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 8 (V) .....70

    20. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 8 (MP) .....71

    21. Betyg och bedömning, punkt 9 (S) .....72

    22. Betyg och bedömning, punkt 9 (C).....73

    23. Betyg och bedömning, punkt 9 (MP).....74

    24. Tillgång till läromedel, punkt 10 (C).....75

    25. Tillgång till läromedel, punkt 10 (MP).....76

    26. Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk, punkt 11 (S).....77

|                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 27. Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk, punkt 11 (V) .....  | 78  |
| 28. Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk, punkt 11 (C) .....  | 80  |
| 29. Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk, punkt 11 (MP) ..... | 81  |
| 30. Fritidshem, punkt 12 (S) .....                                               | 82  |
| 31. Fritidshem, punkt 12 (V) .....                                               | 83  |
| 32. Fritidshem, punkt 12 (C) .....                                               | 84  |
| 33. Fritidshem, punkt 12 (MP) .....                                              | 84  |
| <i>Bilaga 1</i>                                                                  |     |
| Förteckning över behandlade förslag .....                                        | 86  |
| Motioner från allmänna motionstiden 2024/25 .....                                | 86  |
| <i>Bilaga 2</i>                                                                  |     |
| Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet .....                                  | 104 |

# Utskottets förslag till riksdagsbeslut

## *Skolans värdegrund*

### **1. Övergripande värdegrundsfrågor**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:414 av Markus Wiechel (SD),

2024/25:1121 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2024/25:1413 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkande 10,

2024/25:1925 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 16 och 17 samt

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 70.

*Reservation 1 (SD)*

*Reservation 2 (V)*

*Reservation 3 (C)*

### **2. Skolans arbete med hedersrelaterade frågor**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1413 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9,

2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9,

2024/25:2318 av Sanne Lennström (S),

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 27 och

2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 34.

*Reservation 4 (S)*

*Reservation 5 (SD)*

*Reservation 6 (C)*

### **3. Skolans arbete mot rasism och antisemitism**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1733 av Mathias Bengtsson (KD) yrkande 1,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 15,

2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkandena 24 och 25 samt

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 35.

*Reservation 7 (S)*

*Reservation 8 (V)*

*Reservation 9 (MP)*

## *Trygghet och studiero i skolan*

### **4. Trygghet och studiero i skolan**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:631 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 28 och 29,

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 26 och

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 20, 59, 60 och 63.

*Reservation 10 (S)*

*Reservation 11 (C)*

*Reservation 12 (MP)*

#### *Ämnen och kunskapsområden*

### **5. Kunskaper om krisberedskap och totalförsvar**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:544 av Markus Selin m.fl. (S),

2024/25:1273 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2,

2024/25:2579 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 36.

*Reservation 13 (MP)*

### **6. Kunskaper om hållbar utveckling**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:635 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 47 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 1.

*Reservation 14 (S)*

*Reservation 15 (MP)*

### **7. Kunskaper om idrott och hälsa**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:857 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 4,

2024/25:1075 av Mathias Bengtsson (KD),

2024/25:1079 av Alexandra Anstrell och Malin Höglund (båda M),

2024/25:2390 av Mats Sander (M) och

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 25.

*Reservation 16 (V)*

*Reservation 17 (MP)*

### **8. Vissa ämnen och kunskaper**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:396 av Markus Wiechel och Björn Söder (båda SD),

2024/25:1302 av Runar Filper (SD),

2024/25:1599 av Aida Birinxhiku (S),

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 32,

2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 19,

2024/25:2941 av Sten Bergheden (M) och

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 34.

*Reservation 18 (S)*

*Reservation 19 (V)*

*Reservation 20 (MP)*

*Betyg och bedömning***9. Betyg och bedömning**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:924 av Tomas Eneroth och Johanna Haraldsson (båda S),

2024/25:2013 av Adrian Magnusson och Marianne Fundahn (båda S),

2024/25:2451 av Lena Hallengren (S) yrkandena 1–3,

2024/25:2476 av Louise Thunström m.fl. (S),

2024/25:2566 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 36 och 37,

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 15–18 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 25–27.

*Reservation 21 (S)*

*Reservation 22 (C)*

*Reservation 23 (MP)*

*Tillgång till läromedel***10. Tillgång till läromedel**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1817 av Peter Ollén (M),

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 9 och 10 samt

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 43.

*Reservation 24 (C)*

*Reservation 25 (MP)*

*Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk***11. Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:426 av Serkan Köse (S),

2024/25:468 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 7,

2024/25:1652 av Lawen Redar (S),

2024/25:1745 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 31,

2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2–8,

2024/25:1935 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16,

2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 15,

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 39 och 40,

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 74 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 37.

*Reservation 26 (S)*

*Reservation 27 (V)*

*Reservation 28 (C)*

*Reservation 29 (MP)*

*Fritidshem*

## **12. Fritidshem**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 33,

2024/25:2134 av Sanna Backeskog (S),

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 31–33,

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 73 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 63.

*Reservation 30 (S)*

*Reservation 31 (V)*

*Reservation 32 (C)*

*Reservation 33 (MP)*

*Motioner som bereds förenklat*

## **13. Motioner som bereds förenklat**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 29 april 2025

På utbildningsutskottets vägnar

*Fredrik Malm*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Åsa Westlund (S), Patrick Reslow (SD), Josefin Malmqvist (M), Linus Sköld (S), Robert Stenkvist (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Noria Manouchi (M), Mats Wiking (S), Jörgen Grubb (SD), Rose-Marie Carlsson (S), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Daniel Riazat (V), Mathias Bengtsson (KD), Anders Alftberg (SD), Camilla Hansén (MP) och Anders Ådahl (C).

# Redogörelse för ärendet

## Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utbildningsutskottet 167 motionsyrkanden om grundläggande frågor om skolväsendet från allmänna motionstiden 2024/25. Av dessa bereds 76 motionsyrkanden förenklat eftersom de i första hand tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. De motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. skolans värdegrund, trygghet och studiero i skolan, ämnen och kunskapsområden, betyg och bedömning, tillgång till läromedel, undervisning i modersmål och minoritetsspråk samt fritidshem.

Under våren 2025 behandlar utskottet yrkanden som rör skolväsendet också i betänkandena 2024/25:UbU9 Övergripande skolfrågor, 2024/25:UbU11 Lärare och elever och 2024/25:UbU12 Gymnasieskolan.

## Bakgrund

Skolväsendet omfattar enligt skollagen (2010:800) skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning – inklusive utbildning i svenska för invandrare (sfi). I skolväsendet ingår också fritidshem. Utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna eller av enskilda när det gäller förskolan, förskoleklassen, grundskolan, den anpassade grundskolan, gymnasieskolan, den anpassade gymnasieskolan och fritidshemmet. Regelverket är så långt det är möjligt gemensamt för alla skolformer och skolhuvudmän.

# Utskottets överväganden

## Skolans värdegrund

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. skolans värdegrund, skolans arbete med hedersrelaterade frågor och mot rasism och antisemitism.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (V), 3 (C), 4 (S), 5 (SD), 6 (C), 7 (S), 8 (V) och 9 (MP).

### Motionerna

#### Övergripande värdegrundsfrågor

Enligt partimotion 2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16 bör regeringen utreda hur samtliga förskolor, skolor och fritidshem kan bli konfessionsfria samtidigt som barnens rätt att få tro och utöva en religion ska respekteras. I yrkande 17 anser motionärerna att regeringen bör utreda vilka åtgärder som krävs för att alla skolor ska garantera alla elevers rätt till religionsfrihet i enlighet med barnkonventionen.

I partimotion 2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 70 vill motionärerna värna elevernas inflytande i svensk skola. Det är viktigt att barn och unga redan i tidig ålder får förståelse för det demokratiska samtalet och hur det är att ta ansvar och göra sin röst hörd, enligt motionärerna.

I kommittémotion 2024/25:1413 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkande 10 kräver motionärerna nolltolerans mot särbehandling av elever baserad på kulturella eller religiösa trosuppfattningar. Motionärerna anser därför att varje kommun aktivt ska motverka aktiviteter som cementerar könsroller och motverkar jämställdhet, då det inskränker på barnens rätt till likvärdig utbildning samt likabehandling.

I kommittémotion 2024/25:1925 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1 framhåller motionärerna att regeringen bör ge kommunerna i uppdrag att utveckla förebyggande insatser i förskolor, skolor och fritidsverksamheter för ett aktivt normkritiskt arbete mot våld.

I motion 2024/25:414 av Markus Wiechel (SD) framför motionären att regeringen bör lämna ett förslag till riksdagen om att föra in en skrivning i skollagen om att skolan ska förmedla den etik som förvaltats av västerländsk humanism.

Enligt motion 2024/25:1121 av Marléne Lund Kopparklint (M) bör det införas obligatorisk undervisning om sexuella övergrepp i syfte att fler barn ska våga berätta om de blir utsatta för ett övergrepp och få snabb hjälp.

*Skolans arbete med hedersrelaterade frågor*

I kommittémotion 2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 27 framhåller motionärerna att man måste stärka skolans arbete med att motverka hedersrelaterat förtryck och att barn gifts bort.

I kommittémotion 2024/25:1413 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkande 8 anför motionärerna att det behövs ett intensifierat arbete inom förskola, skola och fritidsverksamhet med fokus på att upptäcka, ifrågasätta och förändra de värderingar och normsystem som utgör grunden för hederskulturen. I yrkande 9 framför motionärerna att det är viktigt att skolpersonal får kontinuerlig utbildning i att förstå, identifiera och agera vid hedersförtryck.

I kommittémotion 2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9 uppmärksammar motionärerna att barns utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck kan upptäckas redan i förskolan. Motionärerna anser därför att regeringen borde överväga att införa ett uppdrag i förskolans läroplan (Lpfö 18) om att arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck. Ett liknande yrkande finns i kommittémotion 2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 34. Motionärerna anser att kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck ska inkluderas i förskolans läroplan.

I motion 2024/25:2318 av Sanne Lennström (S) anför motionären att regeringen ska vidta åtgärder för att stärka kunskapen om hedersförtryck hos personalen i förskolan.

*Skolans arbete mot rasism och antisemitism*

I partimotion 2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 15 anför motionärerna att Skolverket bör få i uppdrag att ta fram en konkret handlingsplan för skolors arbete mot rasism. Samtidigt bör Skolinspektionen få i uppdrag att följa upp skolornas arbete mot rasism som en del av det ordinarie inspektionsuppdraget, enligt motionärerna.

I kommittémotion 2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 35 framför motionärerna att det i många skolor finns tecken på ökad antisemitism. Motionärerna anser därför att Skolverket bör få i uppdrag att stärka skolans arbete för att motverka antisemitism och säkerställa lärarnas tillgång till undervisningsmaterial kopplat till detta.

I kommittémotion 2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 24 vill motionärerna säkerställa ett systematiskt arbete och att det vidtas aktiva åtgärder för att förebygga och åtgärda rasism inom utbildningsväsendet. I yrkande 25 lyfter motionärerna fram behovet av att genomföra kunskapshöjande insatser för alla anställda inom skolan om arbete med likabehandling, inklusive metoder och rutiner för att motverka rasism och trakasserier.

I motion 2024/25:1733 av Mathias Bengtsson (KD) yrkande 1 anser motionären att IHRA:s (International Holocaust Remembrance Alliance) definition av antisemitism ska integreras i undervisningen på grundskola och gymnasieskola. Motionären framför att en tydlig och gemensam förståelse av

vad antisemitism innebär är avgörande för att effektivt kunna motverka denna form av hat.

## **Bakgrund och gällande rätt**

### *Syftet med utbildningen inom skolväsendet*

I 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) anges att syftet med utbildningen inom skolväsendet är att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

### *Utformningen av utbildningen*

1 kap. 5 § skollagen innehåller vissa grundläggande bestämmelser om hur utbildningen ska utformas för att de övergripande målen ska nås. I paragrafen sägs att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna, som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Enligt paragrafens andra stycke ska var och en som verkar inom utbildningen främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska enligt tredje stycket vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

### *Lika tillgång till utbildning*

I 1 kap. 8 § skollagen anges att alla, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i skollagen. I andra stycket hänvisas till gällande bestämmelser i diskrimineringslagen (2008:567) om att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet.

I 1 kap. 1 § diskrimineringslagen sägs att lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

I 3 kap. diskrimineringslagen anges bl.a. att en utbildningsanordnare inom ramen för sin verksamhet ska arbeta med aktiva åtgärder, dvs. ett förebyggande och främjande arbete för att inom verksamheten motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter. För en utbildningsanordnare ska arbetet med aktiva åtgärder bl.a. omfatta undervisningsformer och organisering av utbildningen samt studiemiljö.

Enligt 3 kap. 18 § diskrimineringslagen ska utbildningsanordnaren i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier ha riktlinjer och rutiner för verksamheten som ska följas upp och utvärderas.

### *Barnens och elevernas inflytande*

I 4 kap. 9 § skollagen anges att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Det framgår vidare att informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

### *Regeringsformens och barnkonventionens bestämmelser om religionsfrihet*

Religionsfriheten är reglerad i 2 kap. 1 § regeringsformen (1974:152) och innebär en frihet för var och en att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion. Religionsfriheten rymmer också rätten att avstå från religion. Barn är likställda med vuxna när det gäller bl.a. religionsfriheten (prop. 2009/10:80 s. 186 f.). Barn och elever har därmed möjlighet att såväl ge uttryck för sin tro som avstå från att delta i konfessionella inslag. Barnets ålder och mognad har dock betydelse enligt 6 kap. 11 § föräldrabalken (1949:381).

Barn har vidare rätt till bl.a. religionsfrihet enligt artikel 14 i barnkonventionen, som gäller som lag i Sverige (lagen [2018:1197] om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter).

### *Konfessionella inslag i skolväsendet*

Sedan den 2 januari 2023 gäller ändrade bestämmelser i skollagen som syftar till att öka kontrollen av konfessionella inslag i skolväsendet. Ändringarna innebär bl.a. att en informationsskyldighet infördes för huvudmän till vårdnadshavare och elever om konfessionella inslag och att konfessionella inslag som huvudregel ska vara skilda från övriga aktiviteter inom utbildningen, i syfte att eleverna ska ha reella möjligheter att välja om de vill delta i sådana inslag eller inte. Därtill infördes bl.a. en ny definition av begreppet konfessionellt inslag, som tydliggör att elever kan utöva både sin positiva och sin negativa religionsfrihet, såväl i förskolor, skolor och fritidshem med offentlig huvudman som i fristående förskolor, skolor och fritidshem (prop. 2021/22:157, bet. 2021/22:UbU29, rskr. 2021/22:397).

I 1 kap. 3 § åttonde strecksatsen skollagen definieras konfessionell inriktning. Det är enligt definitionen en inriktning på verksamhet som innebär att det där förekommer konfessionella inslag. Termen konfessionella inslag definieras i nionde strecksatsen. Sådana inslag definieras som ”bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag”.

Enligt 1 kap. 6 § skollagen ska utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman vara icke-konfessionell.

I 1 kap. 7 § skollagen anges att undervisningen vid fristående skolor, fristående förskolor och fristående fritidshem ska vara icke-konfessionell.

Begreppet undervisning definieras enligt 1 kap. 3 § skollagen som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.

Begreppet utbildning definieras som verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt skollagen inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

1 kap. 7 a § skollagen innehåller en reglering av förutsättningarna för att fristående förskolor, fristående skolor och fristående fritidshem ska få ha en konfessionell inriktning. Av paragrafen framgår att fristående förskolor, fristående skolor och fristående fritidshem får ha en konfessionell inriktning i de fall där huvudmannen för utbildningen har fått ett godkännande för en sådan inriktning. Den konfessionella inriktningen får dock bara omfatta andra aktiviteter i utbildningen än undervisning.

Enligt 1 kap. 7 b och 7 c §§ finns det ytterligare begränsningar, bl.a. att deltagandet i konfessionella inslag alltid ska vara frivilligt och att konfessionella inslag endast får förekomma vid sådana tillfällen som huvudmannen skriftligen har informerat om.

### *Läroplaner*

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen gälla för varje skolform och för fritidshemmet. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om läroplaner.

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22) framgår att undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Vidare anges att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Läroplanen understryker att utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter och att ingen ska utsättas för diskriminering i skolan. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, t.ex. rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska, enligt läroplanen, förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser.

Enligt formuleringarna om jämställdhet ska skolan bl.a. främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet, och synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande samt val och utveckling. Enligt förskolans läroplan (Lpfö 18) ska alla barn erbjudas samma

möjligheter till utveckling, lärande och lek utan att begränsas av sin konsttillhörighet. Förskolor och skolor ska även organisera utbildningen så att barn och elever möts och leker respektive arbetar tillsammans oberoende av konsttillhörighet. Barn och elever ska enligt läroplanerna dessutom lära sig att tänka självständigt.

## **Pågående arbete**

### *Skolinspektionens uppdrag när det gäller förskolor och skolor med konfessionell inriktning m.m.*

Skolinspektionen har i uppdrag att till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) årligen redovisa erfarenheter och slutsatser från sin granskning av fristående skolor med konfessionell inriktning och andra skolor där det förekommer konfessionella inslag i utbildningen (U2021/04942).

Sedan 2023 har Skolinspektionen också i uppdrag att förstärka sin tillsyn och annan granskning av skolor med konfessionell inriktning och andra skolor där Skolinspektionen bedömer att det finns en riskbild när det gäller extremism och islamism eller när det gäller att elever annars utsätts för påverkan som syftar till att motarbeta grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket. Myndigheten ska även redovisa erfarenheter och slutsatser från denna tillsyn och granskning. Skolinspektionen ska sträva efter att tillsynen i hög grad utövas genom oanmälda besök. Redovisningen ska även innehålla erfarenheter och slutsatser från myndighetens granskning av hur kommuner uppfyller sitt tillsynsansvar och sin ägar- och ledningsprövning av enskilda förskolor och annan pedagogisk verksamhet. Uppdraget ska redovisas årligen, senast den 3 oktober, till Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet (Skolinspektionens regleringsbrev 2023 [beslut 2022-12-22] och 2025 [beslut 2024-12-19]).

Av Skolinspektionens årsredovisning för 2024 framgår att det fanns 53 grundskolor och 5 gymnasieskolor med konfessionell inriktning 2024 och att de drevs av 51 olika huvudmän. Av samtliga skolor med konfessionell inriktning berördes 48 skolor (varav 3 gymnasieskolor) av någon form av granskning under 2024. Av huvudmännen berördes tio av ägar- och ledningsprövning eller prövning av ekonomiska förutsättningar (s. 54).

Av regleringsbrevet för 2025 (beslut 2024-12-19) framgår att Skolinspektionen bl.a. ska ta fram ett stödmaterial för kommunernas tillsyn av konfessionella inslag i förskolan samt kommunernas tillsyn av pedagogisk omsorg med syftet att motverka risker avseende extremism och islamism, eller att barn utsätts för påverkan som syftar till att motarbeta grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 5 maj 2026.

### *Skolinspektionens uppdrag med anledning av de reviderade läroplanerna*

Skolinspektionen fick 2023 i uppdrag att mot bakgrund av de reviderade läroplanerna granska skolornas arbete när det gäller det nya kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer, inklusive arbetet med att bl.a. förebygga och bemöta intolerans, förtryck och våld, t.ex. rasism, sexism, homo- och transfobi samt hedersrelaterat våld och förtryck (Skolinspektionens regleringsbrev 2023, beslut 2023-06-29). Granskningen genomfördes under 2024 på totalt 60 skolor, varav 30 grundskolor med högstadium och 30 gymnasieskolor. Vad gäller kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck beskrev flera elever som intervjuades i granskningen att de inte visste vad hedersförtryck var men att de skulle vilja lära sig mer om det. Samtidigt visade granskningen att många lärare upplevde hedersproblematik som känsligt och svårnavigerat. När det gäller arbetet med att förebygga och bemöta intolerans visade granskningen bl.a. att en majoritet av lärarna arbetade aktivt för att markera mot uttryck för intolerans. Generellt upplevde eleverna att det var ett gott och respektfullt klassrumsklimat i undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer, men det ges också exempel i granskningen på hur enskilda elever eller elevgrupper använde skämt och nedvärderande språkbruk som kan knytas till exempelvis homofobi och sexism (Skolinspektionens rapport 2025:4).

### *Skolverkets uppdrag för att motverka mäns våld mot kvinnor, inklusive våld i ungas relationer och hedersrelaterat våld och förtryck m.m.*

Skolverket fick 2021 i uppdrag att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom skolväsendet, inklusive förskolan (Skolverkets regleringsbrev 2021, beslut 2020-12-17). Skolverket har bl.a. tagit fram stödmaterial och aktiviteter för att stödja skolors systematiska arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 2 december 2025.

Skolverket har också i uppdrag att kartlägga och analysera förskolors, skolors och huvudmäns arbete med att förebygga, upptäcka och åtgärda mäns våld mot kvinnor, inklusive våld i ungas relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Skolverket ska även utveckla, genomföra och följa upp insatser inom området. I uppdraget ingår också att föreslå en struktur för samordning av arbetet med att förebygga, upptäcka och åtgärda mäns våld mot kvinnor, inklusive våld i ungas relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. I arbetet med uppdraget ska Skolverket inhämta kunskaper och erfarenheter från Jämställdhetsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet, länsstyrelserna samt övriga relevanta myndigheter och organisationer. Uppdraget ska delredovisas senast den 1 december 2025 och slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2026 (Skolverkets regleringsbrev 2024, beslut 2023-12-20).

### *Utredning om ökade insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet*

Regeringen beslutade den 20 mars 2025 om ett kommittédirektiv om ökade insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet (dir. 2025:31). Utredaren ska bl.a. kartlägga, analysera och föreslå åtgärder för att motverka förekomst av hedersrelaterat våld och förtryck, tystnadskultur och upprätthållande av hedersnormer i förskolan, skolan och fritidshemmet. Utredaren ska också analysera och föreslå åtgärder så att personal kan få ett starkare stöd i att förebygga, upptäcka och motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet.

Uppdraget ska redovisas senast den 12 augusti 2026.

### *Regeringens handlingsplan mot rasism och hatbrott*

Regeringen beslutade den 12 december 2024 om en handlingsplan mot rasism och hatbrott (A2024/01394). Den innehåller åtgärder för att synliggöra och motverka olika former av rasism i samhället. Handlingsplanen omfattar alla former av rasism med särskilt prioritering på antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer. Det övergripande målet med handlingsplanen är ett samhälle fritt från rasism. I planen ingår skolan som ett fokusområde och Skolverket pekas ut som en viktig myndighet för att bidra till handlingsplanens delmål, bl.a. genom att genomföra insatser för att förebygga och motverka rasism och hatbrott. Övriga fokusområden i handlingsplanen är rättsväsen, välfärd och arbetsliv. Forum för levande historia ska samordna och följa upp arbetet inom handlingsplanen. Arbetet med handlingsplanen ska slutredovisas 2029.

### *Skolverkets uppdrag om demokratistärkande insatser för att motverka antisemitism och andra former av rasism*

Skolverket fick 2022 i uppdrag att tillsammans med Forum för levande historia utveckla ett verktyg för systematiskt arbete med demokratistärkande insatser i skolväsendet, folkbildningen och inom andra delar av utbildningen för vuxna, i syfte att motverka antisemitism och andra former av rasism (Skolverkets regleringsbrev 2022, beslut 2021-12-16). Verktöget benämns Demokratistegen och är en modell i sju steg för hur skolorna kan arbeta systematiskt med frågor om demokrati och mänskliga rättigheter utifrån verksamhetens behov. Demokratistegen nås via Skolverkets utbildningsplattform. Skolverket och Forum för levande historia erbjuder stöd i arbetet med verktöget.

Under 2024 och 2025 ska Skolverket tillsammans med Forum för levande historia vidareutveckla och följa upp demokrati-verktöget (Skolverkets regleringsbrev 2024, beslut 2023-12-20). Verktöget ska anpassas så att det kan användas i förskola, förskoleklass, anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola. Av Skolverkets delredovisning av uppdraget (2024-10-16) framgår bl.a. att Demokratistegen har lanserats på Skolverkets utbildningsplattform och att en s.k. resursbank har lanserats på Forum för

levande historias webbplats. Det framgår vidare att myndigheterna erbjuder målgrupperna handledning i arbetet med Demokratistegen och att myndigheternas utåtriktade arbete fortsätter i syfte att nå fler förskolor och skolor, i synnerhet de som har störst behov. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet) senast den 15 januari 2026.

Skolverket har också i uppdrag att genomföra en nationell studie om antisemitism i skolväsendet med syfte att bidra med kunskap om antisemitism i skolväsendet (Skolverkets regleringsbrev 2024, beslut 2023-12-20). Skolverket ska undersöka barns, elevers och personals upplevelser av nutida antisemitiska uttryck, incidenter och attityder i skolväsendet samt redogöra för hur skolväsendet arbetar för att motverka detta samt visa på exempel på insatser som bidrar eller har bidragit till att motverka antisemitism inom skolväsendet. I Skolverkets delredovisning av uppdraget (2024-11-27) presenteras centrala styrdokument som bl.a. gör gällande att skolväsendet ska motverka antisemitism och andra former av rasism. Det redogörs också för exempel på stödmaterial om hur skolväsendet kan arbeta mot antisemitism och andra former av rasism och intolerans. Skolverket ska slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2025.

I år är det 250 år sedan Sveriges första judiska församling bildades och Skolverket har i uppdrag att sprida kunskap om jubileumsåret och ge förslag på hur året kan uppmärksammas i skolan. Det är också 80 år sedan Auschwitz befriades, vilket ska beaktas vid genomförandet av uppdraget. I arbetet med uppdraget ska Skolverket inhämta kunskaper och erfarenheter från Forum för levande historia. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2026 (Skolverkets regleringsbrev 2025, beslut 2025-02-20).

### *Forum för levande historias uppdrag att genomföra fortbildning och kunskapshöjande insatser om olika former av rasism*

Forum för levande historia har i uppdrag att erbjuda fortbildning och kunskapshöjande insatser om olika former av rasism i historien och i dag till bl.a. skolans personal (A2024/01458). Det framgår att ett av skälen för regeringens beslut är att lärare har gett uttryck för att de saknar kunskap och verktyg för att hantera olika uttryck för rasism i klassrummet som riskerar att påverka såväl enskilda elever som undervisningen i stort. Forum för levande historia ska under åren 2026–2028 delredovisa uppdraget senast den 15 april och senast den 15 april 2029 slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet).

Forum för levande historia har också i uppdrag att ta fram ett kunskapshöjande material om den nationella minoriteten romer och antiziganism. Materialet ska rikta sig till skolväsendet (Ku2024/01345).

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2026 till Regeringskansliet (Kulturdepartementet).

Vidare har Forum för levande historia i uppdrag att genomföra en bred kunskapshöjande insats för att främja hågkomst av Förintelsen, genom att utveckla budskapet i boken ”... om detta må ni berätta ... En bok om Förintelsen 1940–1945” (Ku2024/00572). Materialet ska bl.a. rikta sig till elever och personal i skolväsendet, men även till allmänheten. Det ska vara lättillgängligt och anpassas för de målgrupper som bedöms vara i särskilt behov av det. Uppdraget ska delredovisas senast den 31 mars 2026 och slutredovisas senast den 31 mars 2028 till Regeringskansliet (Kulturdepartementet).

### *Läroplansutredningen om elevers inflytande*

Läroplansutredningen (U 2023:09) överlämnade i februari 2025 sitt betänkande Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19). Utredningen hade i uppdrag att föreslå ändringar i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet i syfte att skapa bättre förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling. Utredningen lämnar bl.a. förslag om att det ska tydliggöras att undervisningen bestäms och leds av lärarna. Utredningen föreslår att de nuvarande skrivningarna i läroplanen (Lgr 22) om elevers möjligheter att delta i planering och utvärdering av undervisningen och att själva välja inslag i undervisningen tas bort. I stället föreslår utredningen en skrivning om att läraren ska se till att eleverna ges utrymme i undervisningen och uppmuntras att uttrycka åsikter samt att läraren ska väga in dessa i förhållande till elevernas ålder och mognad.

Betänkandet har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 13 juni 2025.

### **Utskottets ställningstagande**

Skolan har ett viktigt demokratiskt uppdrag. Skollagen tydliggör bl.a. att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna, som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Vidare ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I läroplanerna finns närmare beskrivningar av utbildningens värdegrund. Enligt formuleringarna om jämställdhet ska skolan bl.a. främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet, och synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande samt val och utveckling.

I fråga om religionsfrihet och konfessionella inslag i skolan hänvisar utskottet till de ändrade bestämmelserna i 1 kap. skollagen som gäller sedan januari 2023. Då infördes bl.a. en ny definition av begreppet konfessionellt inslag, som tydliggör att elever kan utöva både sin positiva och negativa religionsfrihet, såväl i förskolor, skolor och fritidshem med offentlig

huvudman som i fristående förskolor, skolor och fritidshem. Utskottet anser att bestämmelserna är väl avvägda. Utskottet vill också lyfta fram Skolinspektionens uppdrag att förstärka sin tillsyn och annan granskning av skolor med konfessionell inriktning samt att ta fram stödmaterial för kommunernas tillsyn av konfessionella inslag i förskolan.

I fråga om att värna elevers inflytande i svensk skola framgår det av 4 kap. skollagen att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. Samtidigt noterar utskottet att Läroplansutredningen föreslår ändrade skrivningar i läroplanen om elevers inflytande i syfte att klargöra lärarens ansvar för undervisningen. Läroplanens betänkande har remitterats och utskottet avvaktar det pågående beredningsarbetet.

När det gäller yrkanden som handlar om hedersrelaterade frågor, hot och våld vill utskottet uppmärksamma det arbete och de insatser som Skolverket genomför inom området på uppdrag av regeringen. Vidare har regeringen nyligen beslutat att tillsätta en utredning som ska föreslå åtgärder för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, tystnadskultur och upprätthållande av hedersnormer i förskolan, skolan och fritidshemmet (dir. 2025:31). Utredaren ska också föreslå åtgärder så att personal kan få ett starkare stöd i att förebygga, upptäcka och motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet. Uppdraget ska redovisas i augusti 2026. Utskottet ser fram emot att ta del av de förslag som väntas på området och ser inga skäl att föregripa den pågående utredningen.

När det sedan gäller skolans arbete mot rasism och antisemitism anser utskottet att det är angelägna frågor. Utskottet konstaterar att det pågår arbete inom området. Regeringen beslutade i december 2024 om en handlingsplan för rasism och hatbrott där Skolverket pekas ut som en viktig myndighet för att bidra till handlingsplanens delmål. Skolverket och Forum för levande historia har också, inom ramen för sitt regeringsuppdrag om demokrati-stärkande insatser för att motverka antisemitism och andra former av rasism, utvecklat en modell för hur förskolor och skolor kan arbeta systematiskt med frågor om demokrati och mänskliga rättigheter. Myndigheterna erbjuder även skolorna processtöd i arbetet. Vidare har myndigheterna fler regeringsuppdrag som ska bidra med kunskap om antisemitism och andra former av rasism och intolerans i skolväsendet. Utskottet ser i nuläget inte skäl till ytterligare åtgärder inom området.

Inte heller i övrigt finner utskottet skäl att vidta några åtgärder med anledning av yrkandena. Mot bakgrund av ovanstående, gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2024/25:414 (SD), 2024/25:1121 (M), 2024/25:1413 (SD) yrkandena 8, 9 och 10, 2024/25:1448 (SD) yrkande 9, 2024/25:1733 (KD) yrkande 1, 2024/25:1925 (V) yrkande 1, 2024/25:1931 (V) yrkandena 15, 16 och 17, 2024/25:2318 (S), 2024/25:2643 (MP) yrkandena 24 och 25, 2024/25:3024 (S) yrkandena 27 och 35, 2024/25:3157 (C) yrkande 34 och 2024/25:3161 (C) yrkande 70.

## Trygghet och studiero i skolan

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om trygghet och studiero i skolan.

Jämför reservation 10 (S), 11 (C) och 12 (MP).

### Motionerna

I partimotion 2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 20 anser motionärerna att det bör införas en nationell plan mot mobbning i skolan. I yrkande 59 anför motionärerna att det behöver göras mer för att skapa ordning, trygghet och studiero i skolan. Motionärerna vill bl.a. stärka lärarens ställning i klassrummet och ge lärare bättre möjligheter att agera mot stökiga elever. Motionärerna vill också utöka inspektionerna på de skolor där tryggheten brister. I yrkande 60 framför motionärerna betydelsen av att säkerställa en trygg skolmiljö, såväl fysiskt som på nätet. Insatser för att förebygga och motarbeta kränkningar och otrygghet bör ingå i skolans systematiska kvalitetsarbete, enligt motionärerna. I yrkande 63 anför motionärerna att endast repressiva metoder som grundar sig i evidens och forskning ska användas i skolan. Det bidrar, enligt motionärerna, till en tryggare skolmiljö samtidigt som elevernas rättigheter och välmående säkras.

I kommittémotion 2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 28 lyfter motionärerna fram behovet av att fortsätta stärka skolans arbete med trygghet och studiero. Motionärerna framför bl.a. att skolan tydligare ska kunna identifiera barn i riskzon för att hamna i kriminalitet och sätta in samordnade insatser. Det ska också vara förbjudet att använda mobiltelefoner under hela skoldagen. I yrkande 29 vill motionärerna säkerställa och värna elevernas inflytande i svensk skola. Enligt motionärerna riskerar det att ta ifrån eleverna inflytande och medbestämmande över ordningsreglerna att man minskar deras delaktighet och även ordningsreglernas legitimitet och efterlevnad.

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 26 anför motionärerna att mobbning i skolan måste få ett slut. För att åstadkomma det anser motionärerna att lärare måste ges utrymme att utarbeta strategier på respektive skola som utgår från det som forskningen visar är mest effektivt.

Enligt motion 2024/25:631 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD) bör regeringen utreda och återkomma till riksdagen med förslag om att införa obligatorisk relegering från skolan för elever som vid tre tillfällen konstateras ha mobbat andra elever.

## Bakgrund och gällande rätt

### *Trygghet och studiero*

I 5 kap. skollagen (2010:800) finns det bestämmelser om trygghet och studiero som bl.a. handlar om skolans arbetsmiljö (3–4 e §§), ordningsregler (5 §), disciplinära och andra särskilda åtgärder (6–23 §§) och dokumentation (24 §).

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska enligt andra stycket i bestämmelsen säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt tredje stycket meddela föreskrifter om det förebyggande arbetet.

I läroplanen för grundskolan, gymnasieskolan och motsvarande skolformer, inklusive förskoleklassen och fritidshemmet finns skrivningar om arbetsmiljön i skolan. Där står bl.a. att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö. Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan.

### *Disciplinära och andra särskilda åtgärder*

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att skolpersonal har befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. I 5 kap. 7–23 §§ finns vidare bestämmelser om under vilka förutsättningar det får beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål.

Skolverket har tagit fram två juridiska vägledningar som syftar till att stödja huvudmän, rektorer, lärare och annan skolpersonal när det gäller de befogenheter som personalen har och de åtgärder som får vidtas enligt 5 kap. skollagen. Till de juridiska vägledningarna har också ett diskussionsunderlag publicerats som är riktat till skolans personal (Skolverkets redovisning av regeringsuppdrag om trygghet och studiero, dnr 2023:2652).

### *Ordningsregler*

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att det ska finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsreglerna.

### *Användning av mobiltelefoner*

Av 5 kap. 4 a § skollagen framgår att endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning får förekomma i undervisningen som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande eller som utgör extra anpassning eller särskilt stöd enligt 3 kap. skollagen. Av 4 b § framgår att rektorn eller lärare får omhänderta mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning för att förebygga störningar i undervisningen. Av 4 d § framgår även att en rektor i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan och fritidshemmet får besluta att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid varje skoldags början. I sådana fall ska föremålet återlämnas senast vid varje skoldags slut.

### *Kränkande behandling i skolan*

Arbetet mot kränkande behandling i skolan regleras i skollagen och diskrimineringslagen (2008:567). Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering, och 6 kap. skollagen har som ändamål att motverka kränkande behandling.

I 6 kap. 3 § skollagen definieras kränkande behandling som ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet. Av 6 kap. 6 § skollagen följer att huvudmannen ska se till att det inom varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Hur det ska göras framgår av 6 kap. 7 och 8 §§. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse över vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året och en redogörelse över utfallet ska tas in i efterföljande årsplan. Skollagen föreskriver vidare att lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten har en skyldighet att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Dessa regler ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på det sätt som avses i diskrimineringslagen (6 kap. 10 §). Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt bestämmelserna i skollagen ska

huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet (6 kap. 12 §). Om kränkningen är ringa betalas det inte ut något skadestånd.

## **Pågående arbete**

### *Skolverkets uppdrag om säkerhet, trygghet och studiero*

Skolverket fick 2024 i uppdrag av regeringen att genomföra en kartläggning av i vilken omfattning och på vilket sätt säkerhet, trygghet och studiero samt undervisning i förskolan, förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan påverkas av förekomst av kriminalitet och våldsbejakande extremism, exempelvis i form av kriminella nätverk och grupperingar i närområdet (Skolverkets regleringsbrev 2024, beslut 2024-04-25). Vid genomförandet av uppdraget ska Skolverket inhämta kunskaper och erfarenheter från Brottsförebyggande rådet, Jämställdhetsmyndigheten, Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Skolinspektionen. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 juni 2025.

### *Skolinspektionens uppdrag att vidga sin kvalitetsgranskning*

Av Skolinspektionens instruktion framgår att myndigheten bl.a. har till uppgift att genom granskning av huvudmän och verksamheter verka för att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö (1 § förordningen [2011:556] med instruktion för Statens skolinspektion).

Skolinspektionen fick i regleringsbrevet för 2024 (beslut 2023-12-20) i uppdrag att vidga sin kvalitetsgranskning så att skolverksamheter som myndigheten bedömer har störst behov av tillsyn också ska omfattas av kvalitetsgranskning där Skolinspektionen bedömer att det är ändamålsenligt. Skolinspektionen ska redovisa sina erfarenheter och slutsatser av granskningen till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 6 oktober 2025.

### *Utredningen om stärkt trygghet och studiero i skolan*

Utredningen om stärkt trygghet och studiero i skolan överlämnade i januari 2025 sitt betänkande Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan, SOU 2025:8. Utredningen föreslår bl.a. följande:

- Rektorns ansvar för att upprätthålla trygghet och studiero i skolmiljön ska tydliggöras i skollagen. Utredningen framför att rektorn behöver bedriva ett verksamhetsnära ledarskap för att skaffa sig en heltäckande bild av nuläget och därefter vidta de långsiktiga och kortsiktiga åtgärder som krävs. Ansvar för att upprätthålla trygghet och studiero innebär både ett förebyggande och ett operativt arbete, enligt utredningen.

- Regelverket när det gäller lärarens befogenheter behöver förtydligas så att ordningsstörningar kan hanteras på ett mer effektivt sätt än vad som hittills är fallet. Läraren ska t.ex. enligt utredningens förslag få visa ut en elev ur undervisningslokalen utan att först ha uppmanat eleven att ändra sitt uppförande, när det är fråga om en allvarlig händelse. Utredningen föreslår också att de krav som nu finns om att läraren skriftligt ska dokumentera en kvarsittning eller utvisning ur undervisningslokalen ska tas bort.
- Varje skola ska ha skolregler, som ska användas för ett positivt skolklimat, trygghet och studiero och samtidigt bidra till att eleverna tillägnar sig det svenska samhällets demokratiska värderingar och normer. Det ska vara rektorn som beslutar om skolreglerna, precis som hittills gällande ordningsregler. Reglerna ska förankras hos eleverna så att de ges möjligheter att vara delaktiga genom att ge synpunkter och förslag. Skolreglerna ska även innehålla en plan för konsekvenser vid överträdelser av reglerna.
- Mobbning ska definieras i skollagen. Utredningen framför att avsaknaden av en författningsreglerad definition riskerar att medföra att skolor inte prioriterar antimobbningsarbetet. För att det ska vara möjligt att definiera mobbning i skollagen behöver dock skollagstiftningen först klargöras i förhållande till diskrimineringslagstiftningen. Skollagens regler om kränkande behandling behöver dessutom ses över i sin helhet. Utredningen betonar vikten av att nolltolerans mot alla former av kränkningar ska råda i den svenska skolan, och den bedömer att det bör inrättas ett nationellt centrum för skoltrygghet och mot mobbning.

Utredningens förslag föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Betänkandet har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 14 maj 2025.

### *Utredning om ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet*

I september 2024 beslutade regeringen att ge en utredare i uppdrag att ta fram förslag till en reglering om daglig insamling av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, beträffande de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet (U2024/02039). Utredaren överlämnade i mars 2025 promemorian Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet (Ds 2025:9). Utredaren föreslår bl.a. ett nationellt mobilförbud på skoltid i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet. Det ska enligt förslaget vara obligatoriskt att samla in elevers mobiltelefoner under hela skoldagen. Syftet är att främja elevers utveckling och lärande och att ge dem bättre förutsättningar att nå kunskapsmålen. Utredaren har även funnit att ett mobilförbud bl.a. kan ha positiva effekter på trygghet och studiero i skolan genom att det minskar risken för kränkningar i sociala medier. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Promemorian har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 1 juli 2025.

## Utskottets ställningstagande

En skolmiljö som präglas av trygghet och studiero är enligt utskottet en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden.

I 5 kap. skollagen finns det bestämmelser om trygghet och studiero som bl.a. handlar om skolans arbetsmiljö, ordningsregler, disciplinära och andra särskilda åtgärder och dokumentation. Vidare regleras arbetet mot kränkande behandling i skolan både i 6 kap. skollagen och i diskrimineringslagen. Av bestämmelserna framgår bl.a. att huvudmannen ska säkerställa att det på varje skolenhet bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero och att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

När det gäller yrkanden om att på olika sätt förbättra tryggheten och studieron i skolan vill utskottet uppmärksamma att Skolverket tagit fram vägledningar som syftar till att stödja huvudmän, rektorer, lärare och annan skolpersonal när det gäller de befogenheter som personalen har och de åtgärder som får vidtas enligt 5 kap. skollagen. Utskottet vill också lyfta fram att Skolverket har i uppdrag att genomföra en kartläggning av på vilket sätt säkerhet, trygghet och studiero samt undervisning i skolväsendet påverkas av förekomst av kriminalitet och våldsbejakande extremism.

Vad gäller yrkandet om att utöka inspektionerna på de skolor där tryggheten brister noterar utskottet att Skolinspektionen har i uppdrag att vidga sin kvalitetsgranskning så att skolverksamheter som myndigheten bedömer har störst behov av tillsyn också ska omfattas av kvalitetsgranskning.

Utskottet konstaterar också att Utredningen om stärkt trygghet och studiero i skolan har lämnat ett flertal förslag inom de områden som yrkandena tar upp, bl.a. om åtgärder som ska säkerställa att nolltolerans råder mot alla former av kränkningar, inklusive mobbning, att åtgärder för att skolors arbete i dessa frågor på ett mer systematiskt sätt ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt förslag till ett förtydligat regelverk när det gäller lärarens befogenheter vid ordningsstörningar.

När det gäller yrkandet om ordningsregler i skolan och elevernas inflytande över dessa noterar utskottet att samma utredning har lämnat förslag till att dessa ska ersättas av skolregler som bl.a. ska användas för att skapa trygghet och studiero. Det ska vara rektorn som beslutar om skolreglerna men eleverna ska få medverka genom att lämna synpunkter och förslag. Utskottet vill inte föregripa utredningens förslag.

I fråga om att det ska vara förbjudet att använda mobiltelefoner under hela skoldagen vill utskottet uppmärksamma att en särskild utredare nyligen överlämnat ett förslag om detta. Utskottet noterar att utredaren framför att förslaget bl.a. kan ha positiva effekter på trygghet och studiero genom att det

minskar risken för kränkningar av elever i sociala medier under skoltid. Utskottet ser inte skäl att föregripa det arbete som pågår.

Mot ovanstående bakgrund och med hänvisning till gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2024/25:631 (SD), 2024/25:3024 (S) yrkandena 28 och 29, 2024/25:3055 (MP) yrkande 26 och 2024/25:3161 (C) yrkandena 20, 59, 60 och 63.

## Ämnen och kunskapsområden

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kunskaper om krisberedskap och totalförsvar, hållbar utveckling, idrott och hälsa och vissa andra ämnen och kunskaper.

Jämför reservation 13 (MP), 14 (S), 15 (MP), 16 (V), 17 (MP), 18 (S), 19 (V) och 20 (MP).

### Motionerna

#### *Kunskaper om krisberedskap och totalförsvar*

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 36 anför motionärerna att beredskapskunskap bör inkluderas som en del i skolans demokratiuppdrag. Enligt motionärerna har kunskap om totalförsvaret och ansvarsfördelningen i hur demokratin i praktiken skyddas mot yttre hot blivit mer aktuellt i och med demokratins globala tillbakagång och det allvarigare säkerhetsläget.

I motion 2024/25:544 av Markus Selin m.fl. (S) framhåller motionärerna att den svenska läroplanen bör rymma kunskaper om krisberedskap och totalförsvar.

I motion 2024/25:1273 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2 anför motionären att krisberedskap bör inkluderas i den svenska läroplanen. Det är viktigt att kunskapen i skolan kring beredskapsfrågor utökas, enligt motionären.

I motion 2024/25:2579 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) vill motionären att man ser över möjligheten att låta civilförsvarskunskap vara en del av grundskolans läroplan.

#### *Kunskaper om hållbar utveckling*

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 1 anser motionärerna att politiken bör skapa rätt förutsättningar för befolkningen att hantera de globala megatrenderna. Motionärerna framför bl.a. att Sverige och världens länder har åtagit sig att uppfylla målen i Agenda 2030, som innebär att alla barn, elever och studenter ska få de kunskaper och färdigheter som de behöver för att främja en hållbar utveckling.

I kommittémotion 2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 47 vill motionärerna integrera utbildning om hållbarhet och cirkulär ekonomi i skolor och högre utbildningar.

I motion 2024/25:635 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD) framför motionärerna att det bör införas obligatorisk praktisk odlingsundervisning i grundskolans läroplan.

### *Kunskaper om idrott och hälsa*

I kommittémotion 2024/25:857 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 4 framför motionärerna att regeringen bör utreda hur vattenvana kan läggas till i det centrala innehållet i avsnittet om förskoleklassen i läroplanen för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet.

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 25 framför motionärerna betydelsen av att som ung människa få undervisning om psykisk hälsa, egenvård och rörelsens betydelse.

I motion 2024/25:1079 av Alexandra Anstrell och Malin Höglund (båda M) anför motionärerna att hjärt- och lungräddning (HLR) ska vara betygsgrundande i grundskolan. Det skulle föra med sig att fler elever tog del av utbildningen och vi skulle då få fler i Sverige som kan HLR, vilket skulle vara till nytta i hela samhället.

Enligt motion 2024/25:2390 av Mats Sander (M) bör regeringen överväga att utreda möjligheterna att utöka ämnet idrott och hälsa i grundskolan.

I motion 2024/25:1075 av Mathias Bengtsson (KD) föreslår motionären att psykisk hälsa ska införas som en obligatorisk del av idrottsämnet i åk 6 och 8 samt i åk 2 på gymnasiet.

### *Vissa ämnen och kunskaper*

I partimotion 2024/25:1931 yrkande 32 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) anför motionärerna att regeringen bör tillsätta en utredning om svenska som andraspråk i syfte att öka likvärdigheten och jämlikheten i bedömningen av vilka som ska omfattas av ämnet.

Enligt kommittémotion 2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 34 bör regeringen ge Skolverket i uppdrag att stärka skolelevnas motståndskraft mot desinformation och modernisera undervisningen i källkritiskt förhållningssätt.

I kommittémotion 2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 19 anser motionärerna att kunskaper om de nationella minoriteternas historia ska integreras i skolans kursplaner och i undervisningen om Sveriges historia.

I motion 2024/25:1599 av Aida Birinxhiku (S) vill motionären att man utreder hur kunskap om artificiell intelligens (AI) ska integreras i grundskolan, så att elever och lärare kan använda AI på ett ansvarsfullt sätt.

I motion 2024/25:396 av Markus Wiechel och Björn Söder (båda SD) anser motionärerna att regeringen bör verka för att grundskolan ska utbilda elever i AI. Motionärerna framför att det är viktigt att förbereda eleverna för en framtid

där teknologin kommer att spela en central roll i nästan alla aspekter av deras liv.

I motion 2024/25:1302 av Runar Filper (SD) framför motionären att regeringen bör utreda hur man kan införa dialektundervisning i skolornas verksamhet.

I motion 2024/25:2941 av Sten Bergheden (M) vill motionären att man ser över möjligheten till ytterligare utbildning i skolan om trafikregler och vanligt trafikvett.

## **Bakgrund och gällande rätt**

### *Grundskolan*

Av 3 kap. 2 § skollagen (2018:800) framgår att alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Grundskolans ämnen räknas upp i skollagen (10 kap. 4 §). Undervisningen ska omfatta bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen (biologi, fysik och kemi), samhällsorienterande ämnen (geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap), slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Dessutom ska moderna språk finnas som ämne och erbjudas varje elev inom ramen för språkval och ämnet modersmål för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning. För varje ämne ska det finnas en kursplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner (10 kap. 8 §). Utöver undervisningen i de särskilda ämnena finns skolans val. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Skolverket har godkänt en plan för undervisningen (10 kap. 4 §). Av 9 kap. 9 § skolförordningen (2011:185) framgår att det i timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val (600 timmar). Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Vidare framgår det att det är rektorn som beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas och att rektorn inte får uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut. Sedan hösten 2024 får skolan inom skolans val erbjuda ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk).

Enligt 9 kap. 11 § skolförordningen ska undervisning i ett ämne inom skolans val till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med kursplanen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.

Enligt 10 kap. 5 § skollagen ska den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan vara minst 6 890 timmar. Regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

## *Gymnasieskolan*

I gymnasieskolan finns det utbildning i form av nationella program som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program (15 kap. 7 § skollagen). Vilka de nationella programmen är framgår av bilaga 1 till skollagen. Inom programmen finns det nationella inriktningar (16 kap. 7–8 §§). Vilka inriktningarna är framgår av bilaga 1 till gymnasieförordningen (4 kap. 2 § gymnasieförordningen). Av 4 kap. 1 § gymnasieförordningen framgår att ett nationellt program består av gymnasiegemensamma ämnen, programgemensamma ämnen, i förekommande fall en nationell inriktning, programfördjupning, individuellt val, och gymnasiearbete.

Nio ämnen är s.k. gymnasiegemensamma ämnen och ingår i samtliga nationella program: engelska, historia, idrott och hälsa, matematik, naturkunskap, religionskunskap, samhällskunskap och svenska eller svenska som andraspråk. Omfattningen av de gymnasiegemensamma ämnena varierar mellan programmen (bil. 2 skollagen).

Varje program innehåller också programgemensamma ämnen, programfördjupning och ofta är programmet indelat i två eller fler inriktningar. Dessutom finns utrymme för elevens individuella val. Inom det individuella valet på yrkesprogrammen ska skolan erbjuda svenska och engelska på de nivåer som krävs för grundläggande högskolebehörighet. Estetiska ämnen och idrottsämnen ska alltid erbjudas på samtliga program. Dessutom ska de nationella programmen innehålla ett gymnasiearbete.

## **Ämnesplaner**

Innehållet i ett ämne i gymnasieskolan regleras i en ämnesplan. Det är regeringen som beslutar om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena. Skolverket föreskriver om övriga ämnesplaner (16 kap. 21 § skollagen, 1 kap. 4 § gymnasieförordningen, förordningen [SKOLFS 2023:130] om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena och Skolverkets föreskrifter för olika ämnen). Enligt 1 kap. 6 § gymnasieförordningen får en huvudman eller annan intressent ansöka hos Skolverket om ett nytt ämne eller en ny nivå i ett befintligt ämne.

Den 23 februari 2022 beslutade riksdagen om ändringar i skollagen som innebär att ämnesbetyg ska ersätta kursbetyg i gymnasieskolan (prop. 2021/22:36, bet. 2021/22:UbU7, rskr. 2021/22:156). Bestämmelserna om ämnesbetyg trädde i kraft den 15 juli 2022 men ska tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Regeringen beslutade i november 2023 om nya ämnesplaner för de nio gymnasiegemensamma ämnena i gymnasieskolan (förordningen om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena) och ändringar i gymnasieförordningen (SFS 2023:654). Skolverket beslutade om resterande ämnesplaner och andra föreskrifter under 2024. Utöver anpassningar till ämnesbetyg har Skolverket vid revideringen sett över gymnasieskolans ämnen utifrån behov av innehållsliga förändringar (skolverket.se).

## *Läroplaner*

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska en läroplan gälla som utgår från bestämmelserna i skollagen för varje skolform och för fritidshemmet. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om läroplaner.

Skolverket har i uppdrag att kontinuerligt bedöma behovet av utveckling av läroplanerna m.m. och vid behov föreslå ändringar av dessa (5 § förordningen [2015:1047] med instruktion för Statens skolverk).

### **Särskilt om nationella minoriteter**

De kursplaner i de obligatoriska skolformerna som berör de nationella minoriteterna är kursplanerna i samhällskunskap, religionskunskap och svenska. Dessutom finns skrivningar om nationella minoriteter i ämnet modersmål som nationellt minoritetsspråk samt i kursplanen i samiska. I kursplanerna ligger huvudansvaret för undervisningen om urfolket samer och de nationella minoriteternas kultur, historia, rättigheter och situation i Sverige i ämnet samhällskunskap. Sedan kursplanerna reviderades 2022 finns ett bredare och djupare innehåll om nationella minoriteter i ämnet samhällskunskap i både mellan- och högstadiet. För att möjliggöra ett samlat innehåll tog samhällskunskapen också över det historiska perspektivet från kursplanen i historia (Skolverket.se).

I det gymnasiegemensamma ämnet historia som elever på alla nationella program i gymnasieskolan läser ingår kunskaper om de nationella minoriteternas historia (SKOLFS 2023:130).

### **Särskilt om hälsa**

I läroplanen för de obligatoriska skolformerna (Lgr 22) betonas hälso-  
uppdraget t.ex. i avsnittet om skolans värdegrund och uppdrag och i övergripande mål och riktlinjer: "Omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling ska präglade verksamheten." Det beskrivs också att varje elev efter genomgången grundskola har "fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället".

Vidare framgår av läroplanen att undervisningen i biologi i högstadiet bl.a. ska behandla "hur den psykiska och fysiska hälsan påverkas av levnadsförhållanden, kost, sömn, motion, stress och beroendeframkallande medel samt hur hälsoproblem kan begränsas på individ- och samhällsnivå".

Av ämnet idrott och hälsa framgår att eleverna genom undervisningen bl.a. ska ges förutsättningar att utveckla goda levnadsvanor i syfte att kunna påverka sin hälsa genom livet. Vidare ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om vad som påverkar den fysiska förmågan samt kunskaper om hur rörelse och rörelseaktiviteter förhåller sig till fysisk, psykisk och social hälsa.

### **Särskilt om simkunnighet**

Simundervisning ingår i ämnet idrott och hälsa i de obligatoriska skolformerna. Av det centrala innehållet i kursplanen för ämnet idrott och hälsa i mellanstadiet framgår att badvett, säkerhet och hantering av nödsituationer vid vatten ska ingå i undervisningen. I högstadiet ingår även hantering av nödsituationer i vatten. I mellanstadiet ska eleverna undervisas i första hjälpen och i högstadiet ingår även specifikt hjärt- och lungräddning. För elever i anpassade grundskolan och specialskolan som läser ämnesområdet motorik ingår rörelser i vatten och vattenvana, vilket exempelvis kan innebära simning (Kursplan idrott och hälsa, Lgr 22).

### **Pågående arbete**

#### *Läroplansutredningen*

Läroplansutredningen överlämnade i februari 2025 sitt betänkande Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19). Utredningen hade i uppdrag att föreslå ändringar i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet i syfte att skapa bättre förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling. Dessa ska uppnås genom en tydlig kunskapsinriktning med fokus på grundläggande kunskaper och färdigheter samt bättre anpassning efter elevers kognitiva utveckling och skilda förutsättningar. Utredningen föreslår bl.a. en tydlig inriktning på ämneskunskaper. Läroplanernas inledande delar och kursplanerna ska betona vikten av att alla elever tidigt lär sig läsa, skriva och räkna samt får grundläggande kunskaper och färdigheter inom olika kunskapsområden. Vidare föreslår utredningen att det tydliggörs att undervisningen bestäms och leds av lärarna. Utredningen föreslår också att var och en av de obligatoriska skolformerna ska ha en samlad läroplan som innehåller inledande delar, timplan samt kursplaner inklusive betygs- och bedömningskriterier. Utredningen gör också bedömningen att regeringen bör se till att läroplanerna för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan får en ny struktur. Regeringen ska sedan besluta om läroplanerna i sin helhet.

Betänkandet har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 13 juni 2025.

### **Särskilt om svenska som andraspråk**

Utredningen om införande av grundläggande svenska och översyn av modersmålsundervisningen överlämnade i januari 2025 sitt betänkande På språklig grund (SOU 2025:9). I betänkandet föreslås bl.a. att en ny kursplan ska införas som riktas till nybörjare i svenska språket i de obligatoriska skolformerna. Kursplanen ska benämnas grundläggande svenska som andraspråk. Den ska anpassas för respektive skolform och kunna läsas av elever som är nybörjare i svenska språket oavsett ålder. Den ska tillsammans med den nuvarande kursplanen för svenska som andraspråk ingå i ämnet svenska som andraspråk.

Utredningen framför vidare att den nuvarande regleringen inte är tillräckligt tydlig när det gäller vilka elever som kan ha behov av och därför komma i fråga för undervisning i svenska som andraspråk. Utredningen föreslår därför att det ska förtydligas vilka målgrupperna är för svenska som andraspråk respektive för grundläggande svenska som andraspråk. Vidare ska ett obligatoriskt kartläggningsmaterial användas inför beslut om vilket svensklära (svenska eller svenska som andraspråk) en elev i grundskolan ska läsa.

Betänkandet har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 19 maj 2025.

### **Särskilt om artificiell intelligens**

Sedan hösten 2024 erbjuder gymnasieskolor ämnet artificiell intelligens (SKOLFS 2023:136). Ämnet erbjuds i programstrukturen för det naturvetenskapliga programmet och teknikprogrammet. Elever som inte läser något av de två programmen kan välja ämnet som individuellt val. När ämnesbetyg införs i gymnasieskolan den 1 juli 2025 finns ämnet artificiell intelligens kvar med samma innehåll, men i ett annat format. I stället för två kurser kommer ämnet bestå av två nivåer (SKOLFS 2023:158). Från höstterminen 2025 kommer de flesta gymnasieprogram också att erbjuda ämnet artificiell intelligens (AI) i programfördjupningen (skolverket.se).

Ämnet behandlar AI-utvecklingen framför allt ur ett samhällsperspektiv och utforskar vilka konsekvenser det kan ha för det dagliga livet. I undervisningen ska eleverna även ges möjlighet att använda AI för problemlösning.

### **Särskilt om krisberedskap och totalförsvar**

Från och med hösten 2025 när de nya ämnesplanerna för gymnasieskolan börjar tillämpas finns kunskaper om totalförsvaret och Nato med i ämnet samhällskunskap. Eleverna ska bl.a. få kunskap om Sveriges totalförsvar, folkrätten samt utrikes- och säkerhetspolitikens roll för mellanstatliga förbindelser, däribland Natos roll (SKOLFS 2023:130).

I läroplanen för de obligatoriska skolformerna (Lgr 22) finns inga uttryckliga skrivningar inom området, men Läroplansutredningen (SOU 2025:19) föreslår att kunskaper om totalförsvar och Nato även ska skrivas in i kursplanen i samhällskunskap i högstadiet i grundskolan och i specialskolan, men även andra aspekter av området kan behöva uppmärksammas. Vid framtagandet av nya kursplaner bör det därför enligt utredningen övervägas om relaterade skrivningar även ska tas fram i företrädesvis kursplanerna i idrott och hälsa, teknik samt hem- och konsumentkunskap. Utredningen framför vidare att säkerhet och beredskap i dag är viktiga frågor för skolan att beakta och att även läroplanernas inledande delar behöver uppdateras och ändras så att de i högre grad avspeglar dessa områden.

### **Särskilt om hållbar utveckling**

I läroplanen för de obligatoriska skolformerna (Lgr22) är ett av skolans mål att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling.

Av gymnasieskolans läroplan (Gy11) framgår att varje elev efter genomgången utbildning ska ha utvecklat kunskaper för att kunna observera och analysera människans samspel med sin omvärld utifrån perspektivet hållbar utveckling.

Läroplansutredningen (SOU 2025:19) framför att läroplanens inledande delar behöver moderniseras och uppdateras så att samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling synliggörs. Utredningen föreslår därför att ett av skolans mål formuleras enligt följande: ”Varje elev har kunskaper om förutsättningar och dilemman som relaterar till hållbar utveckling ur ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter, har insikt i den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället samt visar respekt för och omsorg om både närmiljön och miljön i ett vidare sammanhang.”

För att främja skolors arbete med lärande för hållbar utveckling har Skolverket tagit fram stödmaterial till lärare om undervisningen och till skolledare om organisationens betydelse för att utveckla en verksamhet för lärande för hållbar utveckling (skolverket.se).

### **Särskilt om kunskaper om källkritiskt förhållningssätt**

Skolinspektionen har genomfört s.k. tematiska granskningar om i vilken utsträckning undervisningen i grundskolor och gymnasieskolor främjar elevernas förmåga att söka och värdera information samt använda digitala och andra källor. Skolinspektionen konstaterar att de flesta granskade skolor hade behov av att utveckla arbetet med att lära eleverna ett källkritiskt förhållningssätt (Skolinspektionen, dnr 2022:8455 och 2017:7326).

Av läroplanens första del för de obligatoriska skolformerna (Lgr 22) framgår att eleverna ska ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Läroplansutredningen (SOU 2025:19) lämnar förslag om att det målet ska förtydligas så att det framgår att ett kritiskt förhållningssätt grundar sig i kunskap och att det handlar om att hantera mångbottnade sammanhang på ett ansvarsfullt sätt. Utredningen framför att ett sådant förtydligande av målet också stämmer bättre överens med formuleringarna om digital kompetens i EU:s reviderade nyckelkompetenser. Där framhålls bl.a. att digital teknik och digitalt innehåll kräver kunskaper om hur tekniken fungerar och om etiska och juridiska principer, ett reflekterande och kritiskt förhållningssätt till information och data samt ett etiskt, säkert och ansvarsfullt handhavande.

Europeiska kommissionen har tagit fram riktlinjer till lärare och utbildare om hur man bekämpar desinformation och underlättar digital kompetens genom utbildning. I riktlinjerna ges förslag på hur man kan stärka ungdomars förmåga till kritiskt tänkande och på så sätt öka deras motståndskraft i den

digitala världen (Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för utbildning, ungdom, idrott och kultur, Riktlinjer till lärare och utbildare om hur man bekämpar desinformation och underlättar digital kompetens genom utbildning [2022]).

### Utskottets ställningstagande

Utskottet vill hänvisa till att grundskolans ämnen och de gymnasiegemensamma ämnena regleras i skollagen. Vidare är det regeringen som beslutar om grundskolans och gymnasieskolans läroplaner, inklusive grundskolans kursplaner och ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena. Skolverket föreskriver om övriga ämnesplaner. I grundskolan finns bl.a. även skolans val som får omfatta ett lokalt tillval, om Skolverket har godkänt en plan för undervisningen.

När det gäller grundskolans läroplaner och kursplaner överlämnade Läroplansutredningen sitt betänkande till regeringen i mars med förslag till ändringar i syfte att skapa bättre förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling. Dessa ska uppnås genom en tydlig kunskapsinriktning med fokus på grundläggande kunskaper och färdigheter samt bättre anpassning efter elevers kognitiva utveckling och skilda förutsättningar. Utredningen föreslår bl.a. en tydlig inriktning på ämneskunskaper. Utredningen gör också bedömningen att regeringen bör se till att läroplanerna för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan får en ny struktur. Förslagen bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser inte att det finns skäl att föregå beredningen.

För gymnasieskolans del har det nyligen genomförts en översyn av ämnen och ämnesplaner i samband med övergången till ämnesbetyg där även ämnesinnehållet i viss utsträckning sågs över och ämnesplanerna uppdaterades för att fungera i samtiden. De nya ämnesplanerna träder i kraft till höstterminen 2025.

När det särskilt gäller kunskaper om totalförsvar så vill utskottet uppmärksamma att det ingår i den nya ämnesplanen för samhällskunskap i gymnasieskolan. Utskottet noterar också att Läroplansutredningen föreslår att kunskaper om totalförsvar även ska skrivas in i kursplanen i samhällskunskap i högstadiet. Utredningen framför vidare att säkerhet och beredskap är viktiga frågor för skolan att beakta i dag och att även läroplanernas inledande delar behöver ändras så att de i högre grad avspeglar dessa områden.

När det särskilt gäller kunskaper om hållbar utveckling vill utskottet hänvisa till skrivningarna i läroplanerna. Utskottet noterar också att Läroplansutredningen lämnar förslag om att läroplanens inledande delar behöver uppdateras för att synliggöra samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling. Skolverket har även tagit fram stödmaterial till lärare om undervisningen och till skolledare om organisationens betydelse för att utveckla en verksamhet för lärande för hållbar utveckling.

När det särskilt gäller kunskaper om idrott och hälsa inkluderat vattenvana och hjärt- och lungrehabilitering vill utskottet även inom detta område hänvisa till skrivningarna i läroplanerna. Om ämnet idrott och hälsa framgår det av grundskolans läroplan bl.a. att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om vad som påverkar den fysiska förmågan samt kunskaper om hur rörelse förhåller sig till fysisk, psykisk och social hälsa.

När det särskilt gäller kunskaper om källkritiskt förhållningssätt framgår det av grundskolans läroplan att eleverna ska ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna förstå risker och kunna värdera information. Vidare föreslår Läroplansutredningen förtydliganden av dessa skrivningar. Utskottet noterar också att Europeiska kommissionen har tagit fram riktlinjer till lärare om hur man kan stärka ungdomars förmåga till kritiskt tänkande och på så sätt öka deras motståndskraft i den digitala världen.

I fråga om svenska som andraspråk konstaterar utskottet att Utredningen om grundläggande svenska och översyn av modersmålsundervisningen i sitt betänkande bl.a. framför att den nuvarande regleringen av svenska som andraspråk inte är tillräckligt tydlig när det gäller vilka elever som kan ha behov av undervisning i svenska som andraspråk och att det därför ska förtydligas vilka målgrupperna är för svenska som andraspråk. Vidare ska ett obligatoriskt kartläggningsmaterial användas inför beslut om eleven ska läsa svenska eller svenska som andraspråk. Den pågående beredningen av utredningens förslag bör inte föregripas.

Inte heller i övrigt finner utskottet skäl att vidta några åtgärder med anledning av yrkandena. Mot bakgrund av ovanstående, gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2024/25:396 (SD), 2024/25:544 (S), 2024/25:635 (SD), 2024/25:857 (V) yrkande 4, 2024/25:1075 (KD), 2024/25:1079 (M), 2024/25:1273 (S) yrkande 2, 2024/25:1302 (SD), 2024/25:1599 (S), 2024/25:1931 (V) yrkande 32, 2024/25:2390 (M), 2024/25:2579 (M), 2024/25:2643 (MP) yrkande 19, 2024/25:2941 (M), 2024/25:3024 (S) yrkande 34, 2024/25:3055 (MP) yrkande 25, 2024/25:3109 (S) yrkande 47 och 2024/25:3217 (MP) yrkandena 1 och 36.

## Betyg och bedömning

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om betyg och bedömning.  
Jämför reservation 21 (S), 22 (C) och 23 (MP).

### Motionerna

I partimotion 2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 15 anser motionärerna att den hårda godkänningsgränsen i grundskolan bör tas bort. I yrkande 16 anför motionärerna att elever med betyget F ska ha möjlighet att

söka sig vidare till yrkesprogrammen i gymnasieskolan. I yrkande 17 framför motionärerna att kompensatorisk betygssättning ska införas i grund- och gymnasieskolan där läraren vid betygssättningen gör en sammantagen bedömning av vilket betygssteg som bäst motsvarar elevens kunskaper. I yrkande 18 framför motionärerna behovet av nationella kunskapsmätningar så att utvecklingen i svensk skola kan följas bättre över tid. Kunskapsmätningarna ska inte vara betygsgrundande enligt motionärerna.

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 25 vill motionärerna avskaffa betyget F i den obligatoriska skolan. I yrkande 26 anser motionärerna att regeringen ska tillsätta en parlamentarisk utredning för ett långsiktigt hållbart betygssystem. I yrkande 27 anför motionärerna att det första betyget ska ges tidigast i årskurs 7.

I kommittémotion 2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 36 vill motionärerna att betyget F som spärrgräns till gymnasieskolan ska avskaffas. I yrkande 37 begär motionärerna att en utredning tillsätts för att utreda hur utslagningen från skolan och den psykiska ohälsan kan minska, samtidigt som betygen blir mer rättvisande genom förändringar i betygssystemet.

I motion 2024/25:924 av Tomas Eneroth och Johanna Haraldsson (båda S) anför motionärerna att regeringen bör utreda ett borttagande av betyget F.

I motion 2024/25:2013 av Adrian Magnusson och Marianne Fundahn (båda S) anser motionärerna att regeringen bör utreda möjligheten att avskaffa betyget F i grundskolan.

Enligt motion 2024/25:2451 av Lena Hallengren (S) yrkande 1 bör regeringen tillsätta en översyn av betygssystemet med bred parlamentarisk förankring. I yrkande 2 framför motionären att översynen ska omfatta den hårda godkäntgränsen, betyget F, utformningen av de betygskriterier som avgör betygsstegen och behörighetsreglerna för gymnasieskolan. I yrkande 3 anför motionären att betyget F inte ska vara spärrgräns till gymnasiet.

I motion 2024/25:2476 av Louise Thunström m.fl. (S) vill motionärerna att man utreder ett avskaffande av betyget F i grundskolan.

I motion 2024/25:2566 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) vill motionären att man utreder möjligheten att införa en nationell bank av digitala prov inom grundskolans ämnen. Det skulle ge lärare mer tid till att fokusera på undervisningen och ge en lägesbild över elevernas kunskaper i landet, enligt motionären.

## **Bakgrund och gällande rätt**

### *Betyg och bedömning*

I skollagen finns bestämmelser om betyg och betygssättning och vad betyget ska bygga på. Betyg ska sättas i grundskolans och sameskolans ämnen i slutet av varje termin fr.o.m. årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen. En rektor kan även bestämma att betyg ska sättas redan från hösten i årskurs 4. I anpassade grundskolans ämnen ska betyg sättas om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. Betyg ska sättas i specialskolans

ämnen i slutet av varje termin fr.o.m. årskurs 7 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen. En rektor kan även bestämma att betyg ska sättas i årskurs 4 och 5 i grundskolan, anpassade grundskolan och sameskolan och i årskurs 5 och 6 i specialskolan, vid en skolenhet som rektorn ansvarar för (se 10 kap. 15 §, 11 kap. 19 §, 12 kap. 15 §, 13 kap. 16 §, 15 kap. 22 § skollagen).

I 3 kap. 13–21 §§ skollagen finns det allmänna bestämmelser om betyg. När betyg sätts innan ett ämne har avslutats ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven har inhämtat i ämnet t.o.m. den aktuella terminen. När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Vid betygssättning i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas (se bl.a. 10 kap. 20 och 20 a §). Betygsstegen har beteckningarna A, B, C, D, E och F. A–E står för godkända resultat, medan F innebär ett icke godkänt resultat (se bl.a. 10 kap. 17 § skollagen).

Skolverket har tagit fram allmänna råd om betyg och prövning (SKOLFS 2022:417). De allmänna råden innehåller rekommendationer om hur huvudmän, rektorer och lärare bör eller kan arbeta för att betygen ska bli rättvisande och likvärdiga samt för att betygssättningen ska vara rättssäker för eleverna.

### *Betygskriterier*

Betygskriterierna för alla ämnen i grundskolan och gymnasieskolan finns i kurs- och ämnesplanerna.

När det gäller grundskolan beslutar regeringen om grundskolans läroplan, inklusive kursplaner, medan Skolverket meddelar föreskrifter om kriterier för bedömning av kunskaper och betygsriterier (se bl.a. 1 kap. 11 §, 10 kap. 8 § skollagen och 3 § SKOLFS 2010:37). När det gäller gymnasieskolan är det regeringen som fattar beslut om ämnesplanerna för de gymnasiegemensamma ämnena, vilka även innefattar betygsriterier (1 kap. 4 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

Betygskriterierna uttrycker kännetecken på vad en elev behöver kunna för att få ett visst betyg. De är formulerade utifrån målen i ämnets syfte och det centrala innehållet.

Betygskriterierna för betygen A, C och E består av beskrivningar i text. Betygskriterierna för betygen B och D innebär att dessa betyg sätts om läraren bedömer att elevens kunskaper sammantaget ligger på en nivå mellan betygsriterierna för betygen A och C respektive C och E. För att läraren ska kunna sätta ett godkänt betyg ska läraren säkerställa att elevens kunskaper motsvarar lägst betygsriterierna för betyget E. Betyget E markerar att en elev har tillägnat sig viss kunskap och att eleven har tillräckliga kunskaper för att utöva ett yrke eller tillräckliga förkunskaper för fortsatta studier.

Betyget F står för ett icke godkänt resultat. Om läraren på grund av att en elev varit frånvarande saknar underlag för att göra en bedömning av elevens kunskaper, sätts inget betyg. Betyget F används varken i anpassade grundskolan eller i anpassade gymnasieskolan (SKOLFS 2022:417 s. 8–10).

### *Behörighetsregler till gymnasieskolan*

För att vara behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan krävs det åtta eller tolv godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning (16 kap. 29 § skollagen). För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och ytterligare fem andra ämnen (16 kap. 30 § skollagen). För behörighet till ett högskoleförberedande program krävs godkända betyg i svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik och ytterligare nio andra ämnen (16 kap. 31 §). För behörighet till vissa högskoleförberedande program ställs det också krav på att några utpekade ämnen ska ingå bland de nio ämnena, t.ex. naturvetenskapliga ämnen för naturvetenskapsprogrammet (7 kap. 1 § gymnasieförordningen). En sökande som saknar godkända betyg i engelska kan anses behörig om den på grund av speciella personliga förhållanden inte haft möjlighet att delta i undervisningen och bedöms ha förutsättningar att klara studierna (16 kap. 32 § skollagen). Om inte alla behöriga sökande kan antas till ett program ska ett urval göras. Urvalet grundas på sökandes meritvärde där en sökande som har ett högre meritvärde ska antas före en sökande med ett lägre meritvärde (7 kap. 4 § gymnasieförordningen). Ett begränsat antal platser (fri kvot) ska avsättas för dem som på grund av särskilda omständigheter bör ges företräde framför de övriga sökande, eller kommer från skolenheter vilkas betyg eller omdömen inte utan vidare kan jämföras med betygen från grundskolan (7 kap. 3 § gymnasieförordningen).

### *Utredningen om fler vägar till arbetslivet*

Utredningen om fler vägar till arbetslivet överlämnade i november 2024 sitt betänkande *Fler vägar till arbetslivet* (SOU 2024:74). I betänkandet föreslås bl.a. att det införs nya yrkesutbildningar i gymnasieskolan som syftar till att ge en yrkesutbildning till elever som inte blir behöriga till dagens nationella program. Eleverna ska huvudsakligen läsa yrkesämnena. Utredningen föreslår att innehållet i de nya yrkesprogrammen ska vara mindre omfattande och motsvara ungefär två års heltidsstudier på dagens yrkesprogram (1 900 gymnasiepoäng). Utbildningarna ska dock genomföras på tre år för att ge eleverna mer tid för lärande. Utredningen föreslår att nya bestämmelser ska träda i kraft den 1 juli 2026 och börja tillämpas första gången på utbildning som på börjas efter den 30 juni 2028.

Betänkandet har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 22 maj 2025.

### *Utredningen om likvärdiga betyg och meritvärden*

Utredningen om likvärdiga betyg och meritvärden överlämnade i februari 2025 sitt betänkande Ett likvärdigt betygssystem (SOU 2025:18). Utredningen hade i uppdrag att analysera och lämna förslag på förändringar i betygssystemet och systemet för meritvärdering. Förslagen skulle syfta till att betyg och meritvärden från grundskolan, specialskolan och gymnasial nivå blir mer likvärdiga och på ett rättvisande sätt speglar elevers ämneskunskaper. Utredningen föreslår bl.a. följande:

- Ett nytt betygssystem med en ny tiogradig betygsskala införs utan skarp godkänthetsgräns. Det ska finnas en nivå för godtagbara kunskaper i betygsskalan, men även kunskaper under den nivån ska kunna tilldelas siffervärden. En sammantagen bedömningsprincip ska gälla för samtliga betygssteg. Det innebär att goda kunskaper inom en viss aspekt av ämnet kan kompensera för svagare kunskaper rörande en annan aspekt.
- Nationella slutprov införs i årskurs 9 i grundskolan (i fem ämnen) och årskurs 3 i gymnasieskolan (i fem-åtta ämnen) som ska vara digitala och centralt rättade.
- En ny meritkalibreringsmodell införs som syftar till att elevernas meritvärden ska bli likvärdiga och därmed jämförbara mellan skolor. Modellen omfattar elever i årskurs 9 och gymnasieskolan och innebär bl.a. att de genomsnittliga betygen på skolenhetsnivå kopplas till resultatet på de nationella slutproven.
- Ett genomsnittligt meritvärde på minst 4 från grundskolan ska vara ett grundkrav för att en elev ska vara behörig att studera på något av gymnasiets nationella program. Det innebär att ett lägre betyg i ett ämne kan kompenseras av ett högre i ett annat.
- För att vara behörig till de nya yrkesutbildningarna om 1 900 gymnasiepoäng som föreslås i Utredningen om fler vägar till arbetslivet (SOU 2024:74) föreslås att eleven ska ha ett meritvärde på minst 1 alternativt ha uppnått det lärarsatta betyget 4, dvs. godtagbara kunskaper, i minst tre ämnen.
- Ett system med digitala undersökningar för trendmätning av kunskapsutveckling införs i grundskolan och gymnasieskolan. Syftet med kunskapsutvärderingen ska vara att ge information om kunskapsutvecklingen på nationell nivå över tid. Utredningen framför samtidigt att den detaljerade utformningen av en nationell trendmätning behöver utredas ytterligare.

Utredningen föreslår att den nya betygsskalan ska införas stegvis fr.o.m. höstterminen 2027, det nya nationella provsystemet stegvis fr.o.m. vårterminen 2028 samt meritvärdeskalibrering vårterminen 2030.

Betänkandet har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 19 juni 2025.

### *Läroplansutredningen*

Läroplansutredningen överlämnade i februari 2025 sitt betänkande Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19). Utredningen framför att det finns problem med dagens kursplaner, inklusive betygskriterier, för grundskolan och motsvarande skolformer, bl.a. att kursplanerna inte uppfattas som tillräckligt anpassade utifrån barns kognitiva utveckling. Ett annat problem är att bedömning av elevernas kunskaper betonas på bekostnad av undervisning och lärande samt att betygskriterierna styr undervisningen i alltför hög grad. Utredningen föreslår därför bl.a. att de nya kursplanernas nivå ska anpassas till barns kognitiva utveckling och olika elevgruppers kognitiva förutsättningar. Vidare ska de nya kursplanerna betona undervisning och lärande före bedömning och betygssättning. Information ska lyftas över från betygskriterierna till andra delar i kursplanerna så att man kommer ifrån att kriterierna styr undervisningen.

Betänkandet har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 13 juni 2025.

### **Utskottets ställningstagande**

Frågan om likvärdig betygssättning är enligt utskottets mening av stor vikt. De betyg som sätts i skolan ska återspegla elevernas kunskaper på ett rättvisande sätt.

Vad gäller yrkanden om behovet av att tillsätta en utredning om förändringar i betygssystemet konstaterar utskottet att Utredningen om likvärdiga betyg och meritvärden nyligen har överlämnat sitt betänkande Ett likvärdigt betygssystem till regeringen och att det nu är ute på remiss. Förslagen syftar till att göra betyg och meritvärden mer likvärdiga och att de på ett rättvisande sätt speglar elevers ämneskunskaper. Utskottet noterar att det finns förslag inom de flesta områden som yrkandena tar upp. Utredningen föreslår bl.a. att ett nytt betygssystem med en ny tiogradig betygsskala införs och att en sammantagen bedömningsprincip ska gälla för samtliga betygsssteg.

Vad gäller yrkandena om att avskaffa betyget F och att det inte ska utgöra en spärrgräns till gymnasieskolan noterar utskottet att den nya betygsskala som utredningen föreslår innebär att det inte längre finns en skarp gräns i skalan mellan ett godkänt och ett icke godkänt betyg. Utskottet vill också uppmärksamma Utredningen om fler vägar till arbetslivet som föreslår att fler elever ska beredas plats på gymnasieskolans yrkesutbildningar även om de inte möter dagens behörighetskrav. Genom de båda utredningarnas förslag utestängs inte längre lika många lågpresterande elever från fortsatt utbildning.

Vad gäller yrkandena om att införa nationella kunskapsmätningar vill utskottet även här hänvisa till Utredningen om likvärdiga betyg och meritvärden som föreslår att det ska införas ett system med digitala kunskapsutvärderingar som ska ge information om kunskapsutvecklingen på

nationell nivå över tid. Utskottet vill inte föregripa den beredning som pågår av utredningarnas betänkanden.

När det gäller yrkandet med förslag om förändringar i regelverket om betyg tidigast från årskurs 7 hänvisar utskottet till att det regelverk som gäller nu är väl avvägt.

Inte heller i övrigt finner utskottet skäl att vidta några åtgärder med anledning av yrkandena. Mot ovanstående bakgrund och med hänvisning till gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2024/25:924 (S), 2024/25:2013 (S), 2024/25:2451 (S) yrkandena 1–3, 2024/25:2476 (S), 2024/25:2566 (M), 2024/25:3024 (S) yrkandena 36 och 37, 2024/25:3161 (C) yrkandena 15–18 och 2024/25:3217 (MP) yrkandena 25–27.

## Tillgång till läromedel

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillgång till läromedel.  
Jämför reservation 24 (C) och 25 (MP).

### Motionerna

Enligt partimotion 2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 9 bör Skolverket få i uppdrag att införa en centralt samordnad granskning av läromedel. Syftet är att granska kvaliteten i läromedlen och i vilken mån de speglar läroplanen samt baseras på aktuell forskning. I yrkande 10 framför motionärerna att tillgången till såväl fysiska som digitala läromedel i skolan bör stärkas. Välstrukturerade och kvalitetssäkrade läromedel underlättar lärarens arbete och ger mer tid över till den pedagogiska verksamheten, enligt motionärerna.

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 43 anser motionärerna att elever ska ha tillgång till såväl analoga som digitala läromedel. De behöver ha olika strategier för lärande som baseras både på analoga och digitala sätt att ta in, organisera och fördjupa sin kunskap, enligt motionärerna.

I motion 2024/25:1817 av Peter Ollén (M) anser motionären att Skolverket bör byta modell för stöd till inköp av böcker, så att myndigheten köper in pdf:er som skolorna fritt kan beställa tryckning av under en viss licenstid. På så vis kan alla elever få nytryckta böcker i alla ämnen till varje skolstart, enligt motionären.

### Bakgrund och gällande rätt

Sedan den 1 juli 2024 gäller nya bestämmelser i skollagen som förtydligar elevers rätt till läromedel. Alla elever ska utan kostnad ha tillgång till

läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål (9 kap. 8 §, 10 kap. 10 §, 11 kap. 13 §, 12 kap. 10 §, 13 kap. 10 §, 15 kap. 17 § och 18 kap. 17 §). Det infördes samtidigt definitioner av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg i 1 kap. 3 § skollagen enligt följande:

- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art
- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter.

I samband med de nya bestämmelserna beslutade regeringen även om nya formuleringar i läroplanernas inledande delar om läroböcker, läromedel och lärverktyg (SKOLFS 2024:590). Regeringen beslutade också om ett nytt examensmål för lärarutbildningen som började gälla den 1 juli 2024 som innebär att studenten för examen ska visa förmåga att använda och värdera läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg (beslut 2023-10-05).

## **Pågående arbete**

### *Statsbidraget för inköp av läroböcker*

Enligt förordningen (2023:86) om statsbidrag för inköp av läroböcker och lärarhandledningar kan kommuner ansöka om statsbidrag för inköp av tryckta läroböcker med eller utan digitala komponenter och lärarhandledningar. Bidraget syftar till att stärka elevernas tillgång till läroböcker och lärarnas tillgång till lärarhandledningar. I budgetpropositionen för 2025 föreslog regeringen en förstärkning av det aktuella statsbidraget i syfte att sträva mot principen om en lärobok per elev och ämne (prop. 2024/24:1 utg.omr. 16 s. 70). För bidragsåret 2025 finns det 755 miljoner kronor att fördela (Skolverkets regleringsbrev 2025, beslut 2024-12-19).

### *Skolverkets uppdrag om lärverktyg i skolväsendet*

Skolverket arbetar med ett uppdrag från regeringen om att ta fram allmänna råd eller rekommendationer samt stödmaterial om val och användning av lärverktyg i skolväsendet. Uppdraget syftar bl.a. till att stödja förskolor, skolor och huvudmän i utvecklingsarbetet för att stärka likvärdigheten gällande val och användning av lärverktyg i skolväsendet och att tydliggöra vad den vetenskapliga grunden och beprövade erfarenheten visar som stöd för val och användning av lärverktyg i skolväsendet (U2022/03951, U2023/03229). De allmänna råden eller rekommendationerna ska ha sin utgångspunkt i skollagen och läroplanerna. Det framgår vidare att Skolverket vid utformandet av de allmänna råden eller rekommendationerna samt stödmaterialet ska utgå från

att digitala lärverktyg bör användas selektivt, utifrån tydligt vetenskapligt stöd och dokumenterat pedagogiskt mervärde. Vid genomförandet av uppdraget ska Skolverket bl.a. inhämta synpunkter från relevanta aktörer med kunskap om barns och elevers kognitiva utveckling, hälsa, välbefinnande och lärande i relation till användandet av digitala lärverktyg. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 april 2025.

### *Skolinspektionens granskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel*

Skolinspektionen arbetar med ett uppdrag från regeringen om att genomföra en granskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i förskoleklass, grundskola och motsvarande skolformer (Skolinspektionens regleringsbrev 2024, beslut 2023-12-20). Skolinspektionen ska delredovisa sina erfarenheter och slutsatser av granskningen senast den 9 oktober 2025 och lämna en slutredovisning den 9 oktober 2026 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Som en del av uppdraget genomför Skolinspektionen en tematisk tillsyn för att granska om elever, utan kostnad, har tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Tillsynen omfattar 30 verksamheter och årskurserna 7–9 i grundskolan. De samlade resultaten från den tematiska tillsynen presenteras hösten 2025.

## **Utskottets ställningstagande**

Utskottet vill inledningsvis understryka att läromedel av god kvalitet är väsentliga för att lärare ska kunna utforma en ändamålsenlig undervisning och för att elever ska kunna tillgodogöra sig kunskap.

Sedan den 1 juli 2024 gäller nya bestämmelser i skollagen som förtydligar elevernas tillgång till läromedel. Alla elever ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling, i enlighet med utbildningens mål. Utskottet konstaterar att det pågår ett viktigt arbete för att stärka tillgången till läromedel. Genom riksdagsbeslutet om budgetpropositionen för 2025 stärktes statsbidraget för inköp av läroböcker och lärarhandledningar, i syfte att sträva mot principen om en lärobok per elev och ämne. Vidare arbetar Skolverket med ett regeringsuppdrag om att ta fram allmänna råd och stödmaterial om lärverktyg i skolväsendet. Uppdraget syftar bl.a. till att stödja skolor och huvudmän i utvecklingsarbetet för att stärka likvärdigheten gällande val och användning av lärverktyg och att tydliggöra vad den vetenskapliga grunden och beprövade erfarenheten visar. Utskottet ser positivt på att uppdraget ska utgå från att digitala lärverktyg bör användas selektivt, utifrån tydligt vetenskapligt stöd och dokumenterat pedagogiskt mervärde. Utskottet noterar också att Skolinspektionen arbetar med en granskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel. Utskottet vill inte föregripa det arbete som pågår.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2024/25:1817 (M), 2024/25:3161 (C) yrkandena 9 och 10 och 2024/25:3217 (MP) yrkande 43.

## Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk

**Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen avslår motionsyrkanden om undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk.

Jämför reservation 26 (S), 27 (V), 28 (C) och 29 (MP).

### Motionerna

I partimotion 2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 2 anser motionärerna att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att rätten till studiehandledning på modersmål stärks. I yrkande 3 framför motionärerna att regeringen bör utreda frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas för att studiehandledning på modersmål ska bli så likvärdig som möjlig över hela landet. I yrkande 4 anför motionärerna att regeringen bör föreslå en ny lagstiftning som ger ensamkommande barn rätt till modersmålsundervisning.

I yrkande 5 vill motionärerna att en utökad rätt för adopterade att studera sitt modersmål på komvux utreds. Ett likalydande yrkande framförs i kommittémotion 2024/25:468 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 7.

I partimotion 2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 6 anser motionärerna att skrivningen i skollagen om att huvudmannen endast har skyldighet att anordna modersmålsundervisning i de fall minst fem elever önskar läsa samma språk ska tas bort. Motionärerna framför att begränsningen om fem elevers deltagande innebär att elevers möjlighet att delta i modersmålsundervisning blir starkt beroende av elevsammansättningen hos en huvudman. Den elev som talar ett språk som är mindre förekommande språk i Sverige eller bor i en mindre kommun har mycket sämre chans att få undervisning. I yrkande 7 anser motionärerna att möjligheten att läsa två modersmålskurser bör införas. Motionärerna anser att det är problematiskt att elever bara har rätt att läsa ett modersmål när det i många familjer talas flera språk. Enligt yrkande 8 bör regeringen återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär utökad rätt till modersmål under hela skoltiden med lägre krav på förkunskaper än i dag. Ett likalydande yrkande framförs i partimotion 2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 31.

I partimotion 2024/25:1935 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16 anser motionärerna att regeringen bör ta initiativ till att införa en nivå på en minsta garanterad undervisningstid i modersmålsämnet där minoritetsspråken ingår i grundskolan. Enligt motionärerna ges modersmål i skolans timplan inte

samma status som övriga skolämnena med garanterad undervisningstid trots att ämnet har kunskapskrav och betygskriterier.

I partimotion 2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 74 vill motionärerna säkra rätten till minoritetsspråksundervisning. Motionärerna framför bl.a. att möjligheten att behärska sitt modersmål i både tal och skrift har stor påverkan för barnets språkutveckling i stort.

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 37 anser motionärerna att nationella minoritetsspråk bör inrättas som nytt ämne i skolan, med cirka tre timmars undervisning per vecka under ordinarie skoltid.

I kommittémotion 2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 39 anser motionärerna att modersmålsundervisningen och den nationella minoritetsspråksundervisningen ska stärkas. Motionärerna framhåller att forskningen visar att modersmålsundervisningen förbättrar ordförrådet inte enbart i modersmålet utan även i svenska språket och bidrar till bättre skolresultat. I yrkande 40 vill motionärerna stärka tillgången på läromedel och litteratur på de samiska språken.

I kommittémotion 2024/25:1745 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 1 begärs utökade möjligheter till minoritetsspråk för alla de obligatoriska skolformerna samt för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Eleverna ska enligt motionärerna garanteras en utökad undervisningstid i minoritetsspråk inom ramen för skoldagen, och den tvåspråkiga undervisningen för samiska elever bör utökas. I yrkande 2 föreslås att nationellt minoritetsspråk ska införas som eget ämne i skolan. Genom att ämnet får en egen beteckning kan ämnets status stärkas och det ökar enligt motionärerna möjligheten att attrahera kompetenta språklärare.

I kommittémotion 2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 15 vill motionärerna stärka minoritetsspråken genom ökad tillgång till läromedel på minoritetsspråk och genom utökade möjligheter till undervisning i minoritetsspråk i alla åldrar. Motionärerna vill också att nationellt minoritetsspråk ska införas som ett eget ämne i skolan.

I motion 2024/25:426 av Serkan Köse (S) ser motionären behov av att stärka stödet för modersmålsundervisning i grund- och gymnasieskolor.

I motion 2024/25:1652 av Lawen Redar (S) anför motionären att modersmålsundervisningen bör kvalitetssäkras.

## **Bakgrund och gällande rätt**

### *Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk*

Av 7 § språklagen (2009:600) framgår att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Vidare framgår av 14 § språklagen att den som tillhör en nationell minoritet ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda minoritetsspråket och att den som har ett annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål.

I 8 kap. 10 § och 9 kap. 10 § skollagen regleras att förskolan respektive förskoleklassen ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Elever i grundskolan och motsvarande skolformer samt i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan har rätt att erbjudas modersmålsundervisning under vissa förutsättningar (10 kap. 7 §, 11 kap. 10 §, 12 kap. 7 §, 13 kap. 7 §, 15 kap. 19 § och 18 kap. 19 § skollagen). Bland annat framgår det att modersmålsundervisning ska erbjudas elever som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska och om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Huvudmannen för dessa skolformer är också skyldig att erbjuda modersmålsundervisning till elever som är adoptivbarn och har ett annat modersmål än svenska. Det gäller även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk hemma (5 kap. 7 § skolförordningen och 4 kap. 15 § gymnasieförordningen).

När det gäller utbildning i nationella minoritetsspråk på gymnasial nivå har riksdagen beslutat om en ändrad ordning för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som ska tillämpas från den 1 juli 2025. Lagändringarna innebär att en elev i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som tillhör någon av de nationella minoriteterna i de aktuella skolformerna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk utan krav på att eleven har förkunskaper i språket (prop. 2022/23:132, bet. 2023/24:UbU3, rskr. 2023/24:29). I grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan gäller redan den ordningen (10 kap. 7 §, 11 kap. 10 §, 12 kap. 7 §, 13 kap. 7 §, 15 kap. 19 § och 18 kap. 19 § skollagen).

Huvudmannen är bara skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk om det finns minst fem elever som har rätt till undervisningen i det språket, dessa elever vill få undervisning i språket och det finns en lämplig lärare (5 kap. 10 § skolförordningen och 4 kap. 19 § gymnasieförordningen). Denna begränsning om minst fem elever gäller inte för de nationella minoritetsspråken (5 kap. 10 § skolförordningen och 4 kap. 15 § gymnasieförordningen).

Modersmålsundervisning får inte omfatta mer än ett språk för en elev. En romsk elev som kommer från utlandet får dock ges modersmålsundervisning i två språk, om det finns särskilda skäl (5 kap. 9 § skolförordningen och 4 kap. 16 § gymnasieförordningen).

Huvudmannen är skyldig att erbjuda undervisningen i högst sammanlagt sju läsår under elevens skoltid. Under vissa förutsättningar har eleven rätt att läsa modersmålet längre, t.ex. om modersmålet är ett nordiskt språk eller ett nationellt minoritetsspråk (5 kap. 11 § skolförordningen och 4 kap. 18 § gymnasieförordningen).

### *Studiehandledning på modersmålet*

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Om en elev som ska erbjudas modersmålsundervisning före sin ankomst till

Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får studiehandledningen ges på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen och 9 kap. 9 § gymnasieförordningen).

Nyanlända elever som placeras på högstadiet har en förstärkt rätt till studiehandledning på modersmålet. Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att en nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 3 kap. 12 c § skollagen, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövligt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet.

### *Internationella konventioner till skydd för nationella minoriteter*

År 2000 ratificerade Sverige Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter. I samband med ratificeringen fastslogs att de nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Konventionen syftar till att skydda nationella minoriteter och de rättigheter och friheter som tillkommer de personer som tillhör dessa minoriteter. Konventionen innehåller bestämmelser som garanterar nationella minoriteter en rad rättigheter och friheter, bl.a. skydd från diskriminering, fientlighet och våld, mötes-, förenings-, tanke-, samvets- och religionsfrihet samt åsikts- och yttrandefrihet på det egna språket. Staterna som tillträtt konventionen åtar sig vidare att säkerställa att den som tillhör en nationell minoritet har rätt att fritt och utan ingripande använda sitt minoritetsspråk privat och offentligt, såväl muntligt som skriftligt. Sverige ratificerade även Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (språkstadgan) 2000. I och med ratificeringen erkändes finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska som nationella minoritetsspråk i Sverige. Huvudsyftet med språkstadgan är att skydda den kulturella mångfalden i Europa. Det finns ett stort antal minoriteter som lever i Europa och flera av de europeiska minoritetsspråken är hotade. Finska, meänkieli och samiska är s.k. territoriella språk och har enligt språkstadgan ett förstärkt skydd. Det innebär bl.a. att staten åtar sig att i större utsträckning tillhandahålla utbildning på minoritetsspråken samt att talare av språken i kontakt med rättsväsendet, förvaltningsmyndigheter och andra typer av samhällsservice ska kunna använda sitt minoritetsspråk. Samtliga minoritetsspråk omfattas av ett grundskydd enligt artikel 7 i stadgan som innehåller generella mål och

principer. Det handlar t.ex. om att staten ska bygga sin politik, lagstiftning och praxis på vissa mål och principer i syfte att skydda språken, bl.a. genom främjande åtgärder såsom utbildning och att underlätta användandet av språken i det offentliga och privata livet.

## Pågående arbete

### *Nationell samordning av undervisning i nationella minoritetsspråk*

Skolverket har sedan 2022 i uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisning i nationella minoritetsspråk (Skolverkets regleringsbrev 2022, beslut 2021-12-16). Uppdraget innefattar bl.a. att planera och ansvara för hur fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk kan göras tillgänglig för alla huvudmän som enligt skollagen ska erbjuda undervisning i språken. Inom ramen för uppdraget har Skolverket bl.a. publicerat information på sin webbplats i form av länkar till huvudmän som använder sig av fjärrundervisning. Syftet är att underlätta för huvudmän som behöver köpa in fjärrundervisning att hitta en huvudman som erbjuder sådan undervisning.

Skolverket har också tagit fram en modell för ersättning till de huvudmän som valt att använda fjärrundervisning. Ersättningen ges i form av ett statsbidrag för att täcka merkostnader direkt kopplade till fjärrundervisning i modersmål i nationella minoritetsspråk. Skolverket kan konstatera en ökande trend när det gäller antal huvudmän som ansöker, ersättningens storlek och antal elever som får fjärrundervisning i ett nationellt minoritetsspråk.

I uppdraget ingår även att Skolverket ska förbereda ett arbete med att stödja produktionen av, främja utvecklingen av och tillgången till läromedel inom nationella minoritetsspråk och i detta arbete samarbeta med relevanta aktörer. Inom ramen för uppdraget har Skolverket dels genomfört en kartläggning av befintliga läromedel på marknaden, dels inhämtat synpunkter från representanter för de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken. Skolverket arbetar nu vidare med att stödja framtagandet av ett s.k. basläromedel i respektive minoritetsspråk. Läromedlen ska bestå av olika komponenter som är anpassade till varandra: lärobok, övningsbok och en lärarhandledning som är framtagen för att stödja planering och genomförande av undervisningen. (Skolverkets redovisning av regeringsuppdrag från februari 2024, dnr 2022:372).

### *Översyn av modersmålsundervisningen*

Utredningen om införande av grundläggande svenska och översyn av modersmålsundervisningen överlämnade i januari 2025 sitt betänkande På språklig grund (SOU 2025:9). Utredningen lämnar inga förslag om modersmålsundervisningen utan ett antal slutsatser och bedömningar utifrån översynen. Utredningen anser bl.a. följande:

- Rätten till studiehandledning på modersmålet bör utökas och ges under samtliga skolår. Utredningen framför att när elever har möjligheter att få

förklaringar och stöd på sitt modersmål kan de bättre ta till sig komplexa begrepp inom olika ämnen, även om de ännu inte behärskar svenska fullt ut.

- Modersmålsundervisningens kvalitet måste höjas och bli mer likvärdig. Utredningen har kunnat konstatera stora brister i modersmålsundervisningen när det gäller kvalitet, tillgång och likvärdighet. Utredningen pekar ut några av de mest angelägna frågorna att åtgärda. Några av dem har redan pekats ut av en tidigare utredning, För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål (SOU 2019:18), t.ex. att ämnet modersmål bör regleras i timplanerna, att elever som kommer till Sverige utan vårdnadshavare ska ha rätt till undervisning i modersmål och att fjärrundervisningen bör utvecklas.
- En nationell samordning av modersmålsundervisningen bör inrättas så att tillgången till modersmålsundervisning blir mer likvärdig över hela landet. Utredningen framför att tillgången till modersmålslärare varierar över landet och att behoven i olika språk kan skilja stort mellan kommunerna. En nationell samordning skulle t.ex. kunna göra det möjligt för elever att få tillgång till modersmålsundervisning även i de fall färre än fem elever önskar modersmålsundervisning i ett språk hos en huvudman.
- Modersmålsundervisningens kvalitet bör kontinuerligt granskas utifrån olika aspekter. Utredningen framför att en angelägen uppgift för Skolinspektionen är att inkludera modersmålsundervisningen i sina granskningar och då fokusera på systematiskt kvalitetsarbete, skolornas ansträngningar för att rekrytera lärare med adekvat kompetens, undervisningsmaterial samt bedömning och betygssättning.

Betänkandet har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 19 maj 2025.

### *Utredningen förbättrade möjligheter för elever att utveckla sitt nationella minoritetsspråk*

Utredningen förbättrade möjligheter för elever att utveckla sitt nationella minoritetsspråk lämnade sitt betänkande Nationella minoritetsspråk i skolan – förbättrade förutsättningar till undervisning och revitalisering (SOU 2017:91) i november 2017. Utredningen föreslog i sitt betänkande att undervisningen i de fem nationella minoritetsspråken ska lyftas ut från de nuvarande generella bestämmelserna om modersmålsundervisning. Dessa språk föreslås regleras separat i lagstiftning som rör det svenska skolsystemet och ämnet ska benämnas nationellt minoritetsspråk. Ämnet nationellt minoritetsspråk föreslås anges som ämne i skollagen och det ska införas nya bestämmelser om undervisning i nationellt minoritetsspråk för alla de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

## Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis hänvisa till att det följer av språklagen att den som har ett annat modersmål ska ges möjlighet att använda och utveckla sitt modersmål. Enligt skollagen har elever i grundskolan och motsvarande skolformer samt i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan rätt att erbjudas modersmålsundervisning under vissa förutsättningar, bl.a. framgår det att modersmålsundervisning ska erbjudas elever som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska och om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Vad gäller rätten till studiehandledning på modersmålet framgår det av skol- och gymnasieförordningarna att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det, och på högstadiet har nyanlända elever, enligt skollagen, en förstärkt rätt till studiehandledning på modersmålet. Samtidigt noterar utskottet att Utredningen om införande av grundläggande svenska och översyn av modersmålsundervisningen, som nyligen överlämnat sitt betänkande till regeringen, bedömer att rätten till studiehandledning på modersmålet bör utökas och ges i samtliga skolår.

Utskottet vill uppmärksamma att den nämnda utredningen inte lämnar några förslag om modersmålsundervisningen men att den lämnar ett antal slutsatser och bedömningar utifrån uppdraget att analysera om och i så fall hur deltagande i modersmålsundervisning påverkar elevers integration, studieresultat och kunskapsutveckling i svenska språket i olika stadier och skolformer. Utredningen pekar ut flera frågor att åtgärda inom de områden som yrkandena handlar om, t.ex. att ämnet modersmål bör regleras i timplanerna, att elever som kommer till Sverige utan vårdnadshavare ska ha rätt till undervisning i modersmål och att en nationell samordning av modersmålsundervisningen bör inrättas så att tillgången till modersmålsundervisningen blir mer likvärdig över hela landet. En nationell samordning skulle t.ex. kunna göra det möjligt för elever att få tillgång till modersmålsundervisning även i de fall färre än fem elever önskar modersmålsundervisning i ett språk hos en huvudman. Vidare anser utredningen att modersmålsundervisningens kvalitet kontinuerligt bör granskas. Utskottet vill inte föregripa det pågående beredningsarbetet.

Vad gäller undervisning i nationella minoritetsspråk vill utskottet hänvisa till den ändrade ordningen för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som riksdagen nyligen beslutat om och som ska tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2025. Den innebär stärkta rättigheter till undervisning i nationella minoritetsspråk. Lagändringarna innebär att en elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk utan krav på att eleven har förkunskaper i språket. I grundskolan och motsvarande skolformer gäller redan den ordningen.

Utskottet vill också påminna om Skolverkets uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisning i nationella minoritetsspråk. I uppdraget ingår bl.a. att ansvara för hur fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk kan göras tillgänglig för alla huvudmän och att främja tillgången till läromedel

inom nationella minoritetsspråk. Utskottet ser positivt på att elevernas tillgång till undervisning och läromedel i sitt nationella minoritetsspråk på så vis kan öka.

Vad gäller frågan om att införa nationellt minoritetsspråk som ett eget ämne i skolan noterar utskottet att ett sådant förslag finns med i betänkandet från Utredningen om förbättrade möjligheter för elever att utveckla sitt minoritetsspråk. Utskottet vill inte föregripa det arbete som pågår.

I fråga om modersmålsundervisning för vuxna adopterade kan utskottet konstatera att det i dag inte finns någon rätt till modersmålsundervisning inom komvux. Huvudmännens skyldighet att erbjuda modersmålsundervisning för adopterade gäller i grundskolan och motsvarande skolformer samt gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Utskottet finner inte skäl att föreslå en ändrad ordning när det gäller möjligheter till modersmålsundervisning inom komvux.

Mot bakgrund av ovanstående, gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2024/25:426 (S), 2024/25:468 (V) yrkande 7, 2024/25:1652 (S), 2024/25:1745 (MP) yrkandena 1 och 2, 2024/25:1931 (V) yrkande 31, 2024/25:1932 (V) yrkandena 2–8, 2024/25:1935 (V) yrkande 16, 2024/25:2643 (MP) yrkande 15, 2024/25:3024 (S) yrkandena 39 och 40, 2024/25:3161 (C) yrkande 74 och 2024/25:3217 (MP) yrkande 37.

## Fritidshem

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fritidshem.

Jämför reservation 30 (S), 31 (V), 32 (C) och 33 (MP).

## Motionerna

I partimotion 2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 73 framför motionärerna att fler barn och unga ska få rätt till fritidshem, oavsett föräldrarnas livs- och arbetssituation.

Enligt partimotion 2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 33 bör regeringen utreda om det är möjligt att införa ett tak för elevgruppernas storlek i fritidshemmen där undantag medges endast om det finns synnerliga skäl, såsom långt avstånd till alternativ skola. En satsning på ökad personaltäthet i fritidshemmen är nödvändig för att förbättra arbetsmiljön för både anställda och elever, enligt motionärerna.

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 63 anför motionärerna att fritidshemmen ska vara avgiftsfria. Motionärerna framför att fritidshemmet är ett viktigt komplement till skolan som alla elever ska ha rätt till.

I kommittémotion 2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 31 framhåller motionärerna att fritidshemmen behöver prioriteras när det gäller

både resurser och utbildad personal. Fritidshemmen har enligt motionärerna potential att bidra till både högre kunskapsresultat och jämlika livschanser. I yrkande 32 vill motionärerna att man utvecklar samverkan mellan fritidshem och föreningsliv så att fler barn kan få ägna sig åt fritidsaktiviteter på eftermiddagarna. Lärhjälp, idrottsträning och kultur- och musikskola inom ramen för fritidshemmets verksamhet skulle enligt motionärerna underlätta livspusslet för många familjer, ge många elever samma stöd i skolarbetet och samma chans till en meningsfull fritid. I yrkande 33 anser motionärerna att rätten till fritidshem successivt behöver utvidgas till att omfatta alla elever.

I motion 2024/25:2134 av Sanna Backeskog (S) ser motionären behov av en översyn av fritidshemmens läroplan och riktlinjer i syfte att stärka den pedagogiska kvaliteten, öka likvärdigheten och tillvarata fritidshemmens fulla potential som jämlikhetsskapande, hälsofrämjande och brottsförebyggande verksamhet.

## **Bakgrund och gällande rätt**

### *Övergripande om fritidshem*

Fritidshemmet är en del av skolväsendet, och verksamheten omfattas av bestämmelser i 1–6 kap. samt 14 kap. skollagen.

Av 14 kap. 2 § skollagen framgår att utbildningen i fritidshemmet har till syfte att komplettera utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan och särskilda utbildningsformer som skolplikten kan fullgöras i. Där anges också att fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Fritidshemmet ska vidare främja allsidiga kontakter och social gemenskap. En förutsättning för att eleverna ska uppleva fritiden som meningsfull är att verksamheten utformas med deras behov, intressen och erfarenheter som grund (prop. 2009/10:165 s. 404). Undervisningen i fritidshemmet ska stärka elevers möjligheter att ta del av ett aktivt förenings-, kultur- och friluftsliv i närmiljön. Den ska även behandla bl.a. närsamhällets och föreningslivets utbud av aktiviteter och platser för kultur, fritid och rekreation (Lgr 22).

Av 14 kap. 3 § skollagen framgår att varje kommun ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola. Staten ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i specialskola och sameskola. Elevens hemkommun är skyldig att erbjuda utbildning i fritidshem för elever som går i en fristående skola i de fall huvudmannen inte erbjuder sådan utbildning. Av 5 § framgår att en elev ska erbjudas utbildning i fritidshemmet i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om eleven har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Vidare ska elever även i andra fall erbjudas utbildning i fritidshem, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av sådan utbildning (6 §). Fritidshem ska

erbjudas t.o.m. vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år får öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem, om eleven inte på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem (7 §).

Fritidshemmet följer läroplanens första och andra del: Skolans värdegrund och uppdrag, samt Övergripande mål och riktlinjer för utbildningen. Fritidshemmet har också en egen del: del 4 med syfte och centralt innehåll.

Skolverket har tagit fram ett s.k. kommentarmaterial till fritidshemmets del i läroplanen. Materialet riktar sig till lärare som ansvarar för undervisningen i fritidshemmet och till rektorer. Det syftar till att ge en bredare och djupare förståelse för de urval och ställningstaganden som ligger bakom texterna i läroplanen (Skolverket [2023] Fritidshemmet – Ett kommentarmaterial till läroplanens fjärde del).

Skolverket har också tagit fram allmänna råd om styrning och ledning av fritidshemmet (SKOLFS 2023:127). De allmänna råden innehåller rekommendationer om hur huvudmän och rektorer kan eller bör arbeta för att uppfylla kraven i de bestämmelser som styr fritidshemmet.

### *Elevgrupper i fritidshemmen*

Enligt 14 kap. 9 § skollagen ska huvudmannen se till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att eleverna även i övrigt erbjuds en god miljö. Av Skolverkets allmänna råd om styrning och ledning av fritidshemmet med kommentarer framgår att det inte finns någon bestämd gruppstorlek eller personaltäthet för fritidshem som är optimal i alla sammanhang. Däremot finns det vissa generella faktorer som det är viktigt att rektorn beaktar vid sammansättningen av grupper och avvägningar kring personaltäthet. Dit hör elevernas ålder, personalens kompetens, lokalernas och utemiljöns utformning, elevernas eventuella behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, förekomsten av elever med annat modersmål än svenska, kontinuiteten i elev- och personalgruppen samt elevernas närvarotider (Skolverket [2023] Skolverkets allmänna råd om styrning och ledning av fritidshemmet med kommentarer).

Statistik från Skolverket visar att det i genomsnitt var 36 elever per avdelning läsåret 2023/24 medan den vanligaste avdelningsstorleken var 20–29 elever. Vad gäller personaltäthet läsåret 2023/24 var det genomsnittliga antalet elever per lärare med behörighet i fritidshem 63 och det genomsnittliga antalet elever per lärare 23,9 (Skolverket [2024], Elever och personal i fritidshem läsåret 2023/24, dnr 2024:968).

### *Avgift för plats i fritidshem*

Av 14 kap. 12 § skollagen framgår att en kommun får ta ut en avgift för utbildning i fritidshem som den anordnar. Avgifterna ska vara skäliga. Även en huvudman för en fristående skola får ta ut en avgift för fritidshem. Den s.k.

maxtaxan innebär att det finns ett tak för hur hög avgiften får bli, enligt förordningen (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet. Maxtaxan är frivillig för kommunerna men används av alla kommuner i dag (Skolverkets webbplats). Hur mycket hushållet maximalt ska betala baseras på en procentsats av hushållets samlade inkomst upp till ett inkomsttak. Ju mer hushållet tjänar, desto högre kan avgiften därmed bli, men bara upp till en viss inkomst. Skolverket beräknar hur stort inkomsttaket och den högsta avgiften är för varje år och informerar kommunerna om det. År 2025 är inkomsttaket per månad 59 440 kronor och den högsta avgiften för barn i fritidshem per månad 1 189 kronor för det första barnet och 594 kronor för det andra och tredje barnet.

## **Pågående arbete**

### *Utredningen om en utökad rätt till fritidshem*

Utredningen om utökad rätt till fritidshem redovisar sina förslag i betänkandet Allmänt fritidshem och fler elevers tillgång till utveckling, lärande och en meningsfull fritid (SOU 2022:61). Förslagen syftar till att fler barn ska ges rätt att delta i fritidshemmets utbildning och få tillgång till en meningsfull fritid, utveckling och lärande. Förslagen syftar också till att skapa mer jämlika villkor för barn och elever i Sverige genom att ge fler barn tillgång till utbildningen i fritidshem.

Utredningen föreslår bl.a. att alla elever i de obligatoriska skolformerna t.o.m. vårterminen det år eleven fyller 10 år ska erbjudas allmänt fritidshem utan avgift. Utgångspunkten i betänkandet har varit barnets bästa. Förslaget till den nya regleringen innebär att alla barn får tillgång till fritidshemmets utbildning. Därmed tillgängliggörs fritidshemmet även för barn till vårdnadshavare som t.ex. är arbetslösa, föräldralediga, långtidssjukskrivna, deltar i arbetsmarknadsåtgärder, uppbär försörjningsstöd eller är pensionärer. Utredningen föreslår också att 6–12-åringar ska kunna erbjudas fritidshem eller öppen fritidsverksamhet eller mer tid i dessa två verksamheter mot bakgrund av barnets levnadsvillkor.

Utredningen föreslår vidare att huvudmannen även i fortsättningen ska se till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att eleverna i övrigt erbjuds en god miljö.

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

## **Utskottets ställningstagande**

Utskottet vill inledningsvis framhålla att fritidshemmets verksamhet kompletterar skolan, bl.a. genom att ge eleverna förutsättningar för lärande, och därigenom bidrar till skolans kompensatoriska uppdrag. Fritidshemmen ska även stimulera elevernas utveckling och lärande och erbjuda eleverna en meningsfull fritid och rekreation. Utskottet anser att fritidshemmets verksamhet är av stor betydelse för många barn och elever och det är därför

väsentligt att verksamheten i fritidshemmet håller hög kvalitet. Utskottet vill även hänvisa till att det framgår av läroplanen att fritidshemmet ska stärka elevers möjligheter att ta del av ett aktivt förenings-, kultur- och friluftsliv i närmiljön.

Utskottet noterar de förslag som Utredningen om utökad rätt till fritidshem har lämnat i sitt betänkande. Utredningen föreslår bl.a. att en utökad rätt till fritidshem ska utformas som ett avgiftsfritt allmänt fritidshem för alla 6–9-åringar. Dessutom ska 6–12-åringar kunna erbjudas fritidshem eller öppen fritidsverksamhet eller mer tid i dessa två verksamheter mot bakgrund av barnets levnadsvillkor. Förslagen syftar till att fler barn ska ges rätt att delta i fritidshemmets utbildning och få tillgång till en meningsfull fritid, utveckling och lärande samt till att skapa mer jämlika villkor för barn och elever i Sverige genom att ge fler barn tillgång till utbildningen i fritidshem. Utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet och utskottet ser inte skäl att föregripa det arbete som pågår i frågan.

När det gäller yrkandet om att införa ett tak för elevgruppernas storlek i fritidshemmen vill utskottet hänvisa till gällande regelverk. Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att eleverna även i övrigt erbjuds en god miljö. Skolverket har också tagit fram allmänna råd som beskriver vissa generella faktorer som är viktiga att rektorn beaktar vid sammansättningen av grupper och vid avvägningar kring personaltäthet. Utskottet anser att gällande bestämmelser är väl avvägda.

I fråga om avgift för plats i fritidshem kan utskottet konstatera att samtliga kommuner i dag får statsbidrag för att tillämpa den s.k. maxtaxan som innebär att det finns ett tak för hur hög fritidshemsavgiften får bli. Utskottet anser att gällande lagstiftning om avgifter i fritidshem är väl avvägd.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2024/25:1931 (V) yrkande 33, 2024/25:2134 (S), 2024/25:3024 (S) yrkandena 31–33, 2024/25:3161 (C) yrkande 73 och 2024/25:3217 (MP) yrkande 63.

## Motioner som bereds förenklat

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

### Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2 rör främst samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, se betänkandena 2022/23:UbU5, 2022/23:UbU6, 2022/23:UbU7, 2023/24:UbU3, 2023/24:UbU9, 2023/24:UbU10 och 2023/24:UbU11.

Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden. Tidigare ståndpunkter framgår av de nämnda betänkandena.

# Reservationer

## 1. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1413 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkande 10 och avslår motionerna

2024/25:414 av Markus Wiechel (SD),

2024/25:1121 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2024/25:1925 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 16 och 17 samt

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 70.

### *Ställningstagande*

Vi anser att det i skolans värld är en självklarhet att alla elever behandlas likvärdigt. Vi ser med stort allvar på de rapporter som vittnar om att det förekommer särbehandling utifrån kulturella och religiösa särkrav i skolan. Vi anser därför att varje kommun aktivt behöver motverka könsseparatistiska aktiviteter som cementerar könsroller och motverkar jämställdhet som t.ex. könsseparata badtider och könssegregering i klassrum och i transportmedel till och från skolan, då det inskränker barnens rätt till likvärdig utbildning samt likabehandling.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## 2. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (V)

av Daniel Riazat (V).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1925 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1 och  
2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 16 och 17 samt  
avslår motionerna  
2024/25:414 av Markus Wiechel (SD),  
2024/25:1121 av Marlène Lund Kopparklint (M),  
2024/25:1413 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkande 10 och  
2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 70.

### *Ställningstagande*

Varje individ har själv rätt att välja livsåskådning och att utöva den. Religiös eller annan ideologisk påverkan ska därför inte förekomma i skolan oavsett om det handlar om obligatoriska eller frivilliga inslag i utbildningen. Skolornas fokus bör i stället vara alla elevers rätt att välja att tro på, samt utöva eller inte utöva, en religion samt på en religionskunskapsundervisning av hög kvalitet. Jag anser att samtliga förskolor, skolor och fritidshem bör hållas konfessionsfria samtidigt som barnens rätt till att få tro och utöva en eventuell religion ska respekteras. Det bör därför utredas hur alla skolor kan bli konfessionsfria.

För att nå det övergripande jämställdhetspolitiska målet om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv behöver det våldsförebyggande arbetet prioriteras, enligt Jämställdhetsmyndigheten. Vänsterpartiet har en politik både för ökad jämställdhet och för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Jag vill särskilt framhålla vikten av ett sådant genomgripande arbete i hela samhället. Jag anser därför att regeringen bl.a. bör ge kommunerna i uppdrag att utveckla förebyggande insatser inom förskolor, skolor och fritidsverksamheter för ett aktivt normkritiskt arbete mot våld.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

### **3. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (C)**

av Anders Ådahl (C).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 70 och  
avslår motionerna  
2024/25:414 av Markus Wiechel (SD),  
2024/25:1121 av Marlène Lund Kopparklint (M),  
2024/25:1413 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkande 10,

2024/25:1925 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1 och  
2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 16 och 17.

### *Ställningstagande*

Ungdomsbarometern och den internationella studien om elevers kunskaper, attityder och engagemang i medborgar-, demokrati- och samhällsfrågor (ICCS), visar båda samma sak: minskande tillit och förtroende till politiken och samhällets institutioner. Jag anser att detta är en oroande utveckling som måste tas på allvar. Ett raster av politiska lösningar måste komma på plats för att trenden ska kunna vändas. Framförallt handlar det om att minska utanförskapet och stärka framtidstron hos de som står allra längst ifrån samhället. Men det är också viktigt att barn och unga redan i tidig ålder får förståelse för det demokratiska samtalet och hur det är att ta ansvar och göra sin röst hörd. Jag anser att barn och unga redan i skolan ska kunna praktisera demokratin och påverka skolmiljön. Det är rimligt att elever ska ha inflytande över sin skolgång och att de får möjlighet att påverka presentationsmetoder och innehåll i den mån det är möjligt.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

#### **4. Skolans arbete med hedersrelaterade frågor, punkt 2 (S)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S),  
Mats Wiking (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 27 och  
avslår motionerna

2024/25:1413 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9,  
2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9,  
2024/25:2318 av Sanne Lennström (S) och  
2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 34.

### *Ställningstagande*

Skolan ska vara en säker plats där elever och lärare kan känna sig trygga och fokusera på lärande. Bland annat måste skolans arbete med att motverka hedersrelaterat förtryck och att barn gifts bort stärkas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

## 5. Skolans arbete med hedersrelaterade frågor, punkt 2 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1413 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9 samt

2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9 och  
avslår motionerna

2024/25:2318 av Sanne Lennström (S),

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 27 och

2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 34.

### *Ställningstagande*

Det behövs ett intensifierat arbete inom förskola, skola och fritidsverksamhet med fokus på att upptäcka, ifrågasätta och förändra de värderingar och normsystem som utgör grunden för hederskulturen. Ett steg i detta arbete är att regelbundet genomföra lokala kartläggningar och undersökningar om elevers attityder till och erfarenheter gällande våra demokratiska fri- och rättigheter likaväl som skyldigheter. Vi anser att resultaten från dessa undersökningar därefter ska ligga till grund för fördjupade utbildningar inom dessa områden, som är anpassade efter elevunderlaget.

Vi vill också betona vikten av att det aktiva värdegrundsarbetet påbörjas i tidig ålder. Det ger bäst förutsättningar att erbjuda utsatta flickor och pojkar verktygen och möjligheten att lättare bryta med hederskulturens normsystem eftersom det är under uppväxten som grunden för våra åsikter och värderingar läggs och befästs. Det är dessutom av yttersta vikt att den personal som kan komma i kontakt med utsatta barn och ungdomar utbildas i att identifiera och bemöta offer för hedersförtryck på ett sätt som skapar trygghet. Därför anser vi att det är viktigt med kontinuerliga utbildningar för skolpersonal i att förstå, identifiera och agera säkert gällande hedersförtryck.

Vi anser att barns utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck kan upptäckas redan i förskolan. Det kan ta sig olika uttryck från att vårdnadshavare t.ex. sätter upp begränsningar utifrån kön för vem barnet får leka med, sova vid eller vem som får byta blöja på barnet, till att barnet begränsas och kontrolleras utifrån hederskontext eller att personalen upptäcker könsstämpning. I läroplanen för förskolan nämns inte hedersrelaterat våld och förtryck överhuvudtaget. Det är en allvarlig brist. Det bör ingå i förskolans uppdrag att identifiera förtryck och agera till skydd för utsatta barn.

Regeringen borde därför överväga att i läroplanen för förskolan införa ett uppdrag att arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **6. Skolans arbete med hedersrelaterade frågor, punkt 2 (C)**

av Anders Ådahl (C).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 34 och  
avslår motionerna

2024/25:1413 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9,

2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9,

2024/25:2318 av Sanne Lennström (S) och

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 27.

### *Ställningstagande*

Hedersrelaterat våld och förtryck ingår i dag i läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan, men finns inte med i förskolans läroplan. Det är ett stort misstag, då hedersproblematik ofta uppstår redan när barnet är i förskoleålder. Eftersom förskolan har ett samhällsuppdrag, precis som grund- och gymnasieskolan, anser jag att det behöver föras in även i läroplanen för förskolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **7. Skolans arbete mot rasism och antisemitism, punkt 3 (S)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S),  
Mats Wiking (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 35 och

avslår motionerna

2024/25:1733 av Mathias Bengtsson (KD) yrkande 1,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 15 och  
2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkandena 24 och 25.

### *Ställningstagande*

På många skolor finns tecken på ökad antisemitism, och en del lärare upplever att det är svårt att tala med elever och bemöta diskussioner om nutida konflikter. Redan i dag finns ett omfattande material hos Skolverket och stöd för hur lärare kan arbeta för att identifiera, bemöta och undervisa om antisemitism. Det är nu viktigt att säkerställa att det finns tillräckliga resurser hos Skolverket för att både informera och stötta lärare runt om i landet men också att det undervisningsmaterial som finns är uppdaterat och möter behoven i klassrummen. Vi anser därför att Skolverket bör få i uppdrag att se över undervisningsmaterialet och en uppgift att sprida kunskapen till lärare.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **8. Skolans arbete mot rasism och antisemitism, punkt 3 (V)**

av Daniel Riazat (V).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 15 och  
avslår motionerna

2024/25:1733 av Mathias Bengtsson (KD) yrkande 1,

2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkandena 24 och 25 samt

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 35.

### *Ställningstagande*

Genom åren har kartläggningar från Stiftelsen Friends flera gånger visat att kränkningar kopplade till etnicitet, dvs. av rasistisk karaktär, är den vanligaste grunden för trakasserier av barn i både mellan- och högstadiet. Trots detta, och trots det faktum att forskningsstudier från bl.a. Harvard University visar hur rasism och dess konsekvenser skadar barns psykiska och fysiska hälsa, så saknar många skolor fortfarande konkreta verktyg för att medvetet arbeta förebyggande och hantera kränkningar, trakasserier och ojämlik behandling som har sin grund i afrofobi eller annan diskriminering på grund av hudfärg. Detta bidrar till att tusentals barns upplevelser av rasism i skola och förskola inte erkänns. Jag anser därför att Skolverket bör få i uppdrag att ta fram en konkret handlingsplan för skolors arbete mot rasism och att Skolinspektionen

bör få i uppdrag att följa upp skolornas arbete mot rasism som en del av det ordinarie inspektionsuppdraget.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **9. Skolans arbete mot rasism och antisemitism, punkt 3 (MP)**

av Camilla Hansén (MP).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkandena 24 och 25 samt avslår motionerna

2024/25:1733 av Mathias Bengtsson (KD) yrkande 1,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 15 och

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 35.

### *Ställningstagande*

För att skapa ett mer jämlikt och inkluderande samhälle är det avgörande att ta krafttag mot rasism och diskriminering på flera fronter. Systematiskt arbete mot rasism inom utbildningsväsendet, tillsammans med kunskapshöjande insatser för skolpersonal, är avgörande för att säkerställa att alla elever får en jämlik utbildning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **10. Trygghet och studiero i skolan, punkt 4 (S)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 28 och 29 samt avslår motionerna

2024/25:631 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 26 och

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 20, 59, 60 och 63.

### *Ställningstagande*

Stöket i skolan drabbar många elever och lärare hårt och ska stoppas. Otrygghet, dålig arbetsmiljö och bristande studiero förflyttar fokus från inläring och kunskapsutveckling. När hot, våld och trakasserier riktas mot lärare, rektorer och annan utbildningspersonal är det inte bara ett angrepp på en enskild person utan på skolans uppdrag och ytterst vår demokrati. Vi anser därför att arbetet med att stärka skolans arbete med trygghet och studiero behöver fortsätta. Skolan ska tydligare kunna identifiera barn i riskzon för att hamna i kriminalitet och sätta in samordnade insatser. Lärare ska känna hela samhällets stöd och inte behöva känna tvivel när de ingriper vid stök och oro. På förslag av den S-ledda regeringen förtydligades att lärare och annan skolpersonal har befogenheter att ingripa vid stök och oro – även fysiskt om situationen så kräver. Läraren ska vara den som bestämmer i klassrummet.

Vidare anser vi att mobiler stjäls alltmer av ungas tid, också under skoltid. Den S-ledda regeringen införde möjlighet för rektor att besluta om mobilfria skoldagar i grundskolan, men vi ser nu behov av att gå längre och förbjuda användning av mobiltelefoner under hela skoldagen. När det är motiverat av undervisningsskäl eller för enskilda elever med särskilt behov av stöd eller hjälpmedel via mobil eller skärm ska rektor kunna besluta om undantag.

Vi anser också att regeringspartierna och Sverigedemokraterna har en uttalad avsikt att fränta eleverna inflytande och medbestämmande över ordningsreglerna. Det riskerar att minska elevernas delaktighet men också ordningsreglernas legitimitet och efterlevnaden av dessa. Vi vill därför säkerställa och värna elevernas inflytande i svensk skola.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **11. Trygghet och studiero i skolan, punkt 4 (C)**

av Anders Ådahl (C).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 20, 59, 60 och 63 samt

avslår motionerna

2024/25:631 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 28 och 29 samt

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 26.

### *Ställningstagande*

Jag vill att det införs en nationell plan mot mobbning i skolan. Det ska vara nolltolerans mot mobbning och våld i skolan. Skolan ska ge alla barn självförtroende och trygghet. Att känna trygghet är en förutsättning för att kunna nå målen i skolan, och en lärare måste känna mandat att kunna agera för att upprätthålla tryggheten i klassrummet. Jag vill därför stärka lärarens ställning i klassrummet, ge läraren bättre möjligheter att agera mot stökiga elever och stärka inspektionerna av de skolor där tryggheten brister. En del åtgärder genomfördes inom ramen för januariavtalet, men mer behöver göras. I dag är det många lärare och rektorer som inte vågar agera för att de är oroliga över att bli anmälda eller få betala skadestånd. Skolan ska inte utgöra en frizon för brott.

Vidare vill jag uppmärksamma att alldeles för många barn utsätts för hot, våld eller trakasserier – fysiskt eller digitalt. Siffror från 2022 visade att 140 000 barn och unga mellan 9 och 18 år hade utsatts för mobbning i skolan eller på nätet under de senaste månaderna. År 2015 var siffran 60 000. Enligt forskarna bakom rapporten arbetar inte skolan lika förebyggande som man gjorde tidigare, samtidigt som klimatet på nätet är mycket hårdare. Aktiva och konkreta insatser för att förebygga och motarbeta kränkningar och otrygghet kan inte frikopplas från arbetet med kunskapsresultaten. Det måste vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Jag anser också att repressiva åtgärder i skolan ska grundas på fakta och evidens. Evidensbaserade repressiva åtgärder är viktiga eftersom de säkerställer att insatserna som används är effektiva och har stöd i forskning. Kvarsittning är exempelvis en sådan metod som i dag används i skolan som har svagt stöd i rådande forskning. Snarare är det andra insatser, exempelvis extra stödundervisning, som dessa elever är i behov av. Genom att basera disciplinära åtgärder på beprövad evidens kan skolor minska risken för eventuella negativa konsekvenser som överdrivet straffande eller ojämlik behandling. Detta bidrar till en tryggare skolmiljö samtidigt som elevernas rättigheter och välmående säkras.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **12. Trygghet och studiero i skolan, punkt 4 (MP)**

av Camilla Hansén (MP).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 26 och avslår motionerna

2024/25:631 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),  
2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 28 och 29 samt  
2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 20, 59, 60 och 63.

### *Ställningstagande*

Enligt Friendsrapporten 2024 uppgav vartannat barn att det hade utsatts för mobbning eller kränkningar under de två månader som föregick mätningen. Det är hälften av alla barn som går i en klass. Det är helt orimligt. Förutom den ångest som mobbning skapar hos eleverna och att det ökar risken för att den unge stannar hemma finns en tydlig koppling till skolresultaten. Enligt rapporten uppgav 12 procent av de barn som är utsatta för kränkningar eller mobbning att de inte hade godkänt betyg i ett eller flera av kärnämnen. Jag anser att lärare måste ha utrymme att ta hand om det forskningen säger och att utarbeta strategier på respektive skola som fungerar mot mobbning. Jag anser därför att den viktigaste åtgärden mot mobbning är att se till att skolorna har tillräckligt med resurser för detta.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

### **13. Kunskaper om krisberedskap och totalförsvaret, punkt 5 (MP)**

av Camilla Hansén (MP).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 36 och  
avslår motionerna

2024/25:544 av Markus Selin m.fl. (S),

2024/25:1273 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2 och

2024/25:2579 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

### *Ställningstagande*

Jag anser att beredskapskunskap bör inkluderas som en del i skolans demokratiuppträning. Kunskap om totalförsvaret och ansvarsfördelningen i hur demokratin i praktiken skyddas mot yttre hot har blivit mer aktuell i och med demokratins globala tillbakagång och det allvarligare säkerhetsläget.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

**14. Kunskaper om hållbar utveckling, punkt 6 (S)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 47 och avslår motionerna

2024/25:635 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD) och 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 1.

*Ställningstagande*

Sverige står inför betydande miljö- och klimatutmaningar som kräver omedelbara och effektiva åtgärder. Genom att övergå till en ekonomi i cirkulär riktning, där resurser används på ett hållbart och effektivt sätt, kan vi bättre möta klimatutmaningarna och uppnå våra klimatmål.

En grundläggande förutsättning för att kunna ställa om är att stärka kunskapen om cirkulär ekonomi. Att öka medvetenheten om materialflöden i samhället och fördelarna med cirkulära flöden är av stor vikt för att förstå vilka möjligheter och risker som finns med befintliga resurser och hur de används. Vi ser därför positivt på möjligheten att integrera utbildning om hållbarhet och cirkulär ekonomi i skolor och högre utbildningar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

**15. Kunskaper om hållbar utveckling, punkt 6 (MP)**

av Camilla Hansén (MP).

*Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 1 och avslår motionerna

2024/25:635 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD) och 2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 47.

### *Ställningstagande*

Utbildning och bildning är bärande delar av ett socialt hållbart samhälle och det fjärde av FN:s globala hållbarhetsmål. I ljuset av de globala megatrenderna och det Sverige och världens länder kommit överens om med Agenda 2030 anser jag att de som i dag är barn, elever och studenter behöver utveckla en handlingskompetens för hållbar utveckling. Skolväsendets uppdrag är tydligt och arbetet med att öka kännedom om det övergripande målet för miljöpolitiken – att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta – är av yttersta vikt för att barn och elever ska stå starkt rustade för att leva i och leda ett samhälle.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **16. Kunskaper om idrott och hälsa, punkt 7 (V)**

av Daniel Riazat (V).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:857 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 4 och  
avslår motionerna

2024/25:1075 av Mathias Bengtsson (KD),

2024/25:1079 av Alexandra Anstrell och Malin Höglund (båda M),

2024/25:2390 av Mats Sander (M) och

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 25.

### *Ställningstagande*

I Sverige omkommer ungefär 220 personer årligen genom drunkning, varav ungefär hälften i samband med olyckor. Det bästa sättet att förebygga drunkning är att öka simkunnigheten och vattenvanan. Jag anser därför att det bör göras en utredning om hur vattenvana kan läggas till i det centrala innehållet i avsnittet om förskoleklassen i läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **17. Kunskaper om idrott och hälsa, punkt 7 (MP)**

av Camilla Hansén (MP).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 25 och avslår motionerna

2024/25:857 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 4,

2024/25:1075 av Mathias Bengtsson (KD),

2024/25:1079 av Alexandra Anstrell och Malin Höglund (båda M) och

2024/25:2390 av Mats Sander (M).

### *Ställningstagande*

Att som ung människa få hjälp att sätta sig in i ämnet psykisk hälsa och hur man kan motverka psykisk ohälsa är en av de kanske viktigaste nycklarna för livet. Hur fysisk hälsa påverkar, hur man kan hantera konflikter och hur man kan hantera sorg, oro och besvikelser är väldigt angelägna frågor. Men även kunskap om hur fysisk aktivitet inverkar på hälsan generellt, både fysiskt och psykiskt, liksom på skolresultat är ett eftersatt område. Det är samtidigt angeläget att det finns en balans. Det blir t.ex. problematiskt om ämnet idrott och hälsa blir alltmer teoretiskt eftersom rörelsen i sig är så angelägen. Att röra sig, prova på nya sätt för det och få in en vana behöver vara överordnat. Jag anser att det är oerhört angeläget att regeringen bidrar till utveckling på området.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **18. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 8 (S)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 34 och avslår motionerna

2024/25:396 av Markus Wiechel och Björn Söder (båda SD),  
2024/25:1302 av Runar Filper (SD),  
2024/25:1599 av Aida Birinxhiku (S),  
2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 32,  
2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 19 och  
2024/25:2941 av Sten Bergheden (M).

### *Ställningstagande*

I dag ser vi hur desinformation och propaganda flödar från auktoritära stater, högerextrema och gängkriminella. Alltför ofta är det barn och unga som är måltavlorna och sociala medier används för att sprida desinformation och propaganda och för att rekrytera. Skolan har en avgörande uppgift att rusta barn och unga med verktyg och kunskaper för att kunna genomskåda desinformation. Skolinspektionens granskning visar på betydande brister i undervisningen om källkritik i svenska gymnasieskolor. Av de 30 granskade skolorna hade 25 behov av förbättringar. Skolverket bör därför få i uppdrag att stärka skolelevernas motståndskraft mot desinformation och modernisera undervisningen i källkritiskt förhållningssätt.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **19. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 8 (V)**

av Daniel Riazat (V).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 32 och  
avslår motionerna

2024/25:396 av Markus Wiechel och Björn Söder (båda SD),  
2024/25:1302 av Runar Filper (SD),  
2024/25:1599 av Aida Birinxhiku (S),  
2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 19,  
2024/25:2941 av Sten Bergheden (M) och  
2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 34.

### *Ställningstagande*

Både Skolinspektionen och Skolverket har lyft fram att det finns brister i praxis när det gäller bedömningen av om en elev ska läsa ämnet svenska som andraspråk. Det är rektorn som ska besluta att en elev som tillhör målgruppen och som är i behov av det ska ges undervisning i svenska som andraspråk.

Bedömningen av elevens behov av ämnet ska utgå från vad som bäst gagnar elevens språk- och kunskapsutveckling. I en rapport från 2020 där Skolinspektionen har granskat 30 skolor konstaterar de att endast 8 av skolorna håller hög kvalitet på sina bedömningar om vilket svenskämne eleverna ska läsa. På ett par skolor har Skolinspektionen exempelvis kunnat se att skolorna gör schablonmässiga bedömningar utifrån elevernas bakgrund i stället för att bedöma om varje enskild elev har behov av ämnet svenska som andraspråk för sin språkutveckling. I dessa skolor är utgångspunkten att om en elev tillhör någon av de tre målgrupper som listas i förordningen så ska eleven automatiskt läsa ämnet – oavsett elevens behov av ämnet. Skolinspektionen konstaterar även att när en bedömning väl gjorts av vilket svenskämne en elev ska läsa så kvarstår den bedömningen som regel under hela grundskoletiden. Vidare konstaterar Skolinspektionen att det är vanligare att pojkar än flickor läser svenska som andraspråk men att skolorna inte har reflekterat över den ojämna könsbalansen. Problemen med hanteringen av svenska som andraspråk är många och flera år av nedskärningar och färre behöriga lärare har lett till att kvaliteten har sjunkit. Därtill kommer problemen med bedömning av vilka som ska läsa svenska som andraspråk. Jag anser därför att det bör tillsättas en utredning om svenska som andraspråk i syfte att öka likvärdigheten och jämlikheten i bedömningen av vilka som ska omfattas av ämnet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

## **20. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 8 (MP)**

av Camilla Hansén (MP).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 19 och  
avslår motionerna

2024/25:396 av Markus Wiechel och Björn Söder (båda SD),

2024/25:1302 av Runar Filper (SD),

2024/25:1599 av Aida Birinxhiku (S),

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 32,

2024/25:2941 av Sten Bergheden (M) och

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 34.

### *Ställningstagande*

Jag anser att en rättvis behandling av nationella minoriteter kräver att vi integrerar deras historia i skolans kursplaner. Genom att anta dessa åtgärder

kan vi arbeta för ett mer rättvist och jämlikt samhälle där alla individer, oavsett bakgrund, får den respekt och de rättigheter de förtjänar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **21. Betyg och bedömning, punkt 9 (S)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 36 och 37 samt avslår motionerna

2024/25:924 av Tomas Eneroth och Johanna Haraldsson (båda S),

2024/25:2013 av Adrian Magnusson och Marianne Fundahn (båda S),

2024/25:2451 av Lena Hallengren (S) yrkandena 1–3,

2024/25:2476 av Louise Thunström m.fl. (S),

2024/25:2566 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 15–18 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 25–27.

### *Ställningstagande*

Varje barn i svensk skola ska mötas av höga förväntningar och en tro på att de kan lyckas. Men skolan ska inte bidra till utslagning av barn och ungdomar. Här ser vi att dagens betygs- och skolsystem bidrar till att varje år sortera och slå ut ett stort antal elever i övergången mellan grund- och gymnasieskolan. År 2024 lämnade över 16 procent av eleverna grundskolan utan att vara behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Det här är ett misslyckande inte minst mot bakgrund av att skollagen är tydlig med att alla barn ska ges ledning och stimulans för att kunna utvecklas så långt som möjligt. 1994 infördes en gräns för godkänt och 2011 det underkända betygssteget F. Det är uppenbart att införandet av betyget F inte blev som det var tänkt. När den skarpa godkäntgränsen infördes var förväntan att i stort sett alla elever skulle klara att få godkänt betyg, men så blev det inte. Högerpartierna sa att elever skulle bli sporrade att prestera bättre, men i dag vittnar både lärare och forskning om att betygssystemet snarare leder till att många elever tappar motivation och ger upp. Elever som inte lyckas uppnå godkänt betyg stängs inte bara ute från vidare studier utan upplever också frustration, hopplöshet och en känsla av att inte vara godkända som personer.

Betygssystemet påverkar också skolans resursfördelning genom att stödinsatser koncentreras till senare årskurser när det ofta redan är försent, i stället för att sättas in tidigt när de har störst effekt.

Vi kräver att regeringen lyssnar på Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) och den tidigare Betygsutredningen och avskaffar betyget F som spärrgräns till gymnasiet. Även betygskriterier och behörighetsreglerna till gymnasiet behöver ses över. Tydligare uppdrag krävs till myndigheter för att se över vilka insatser som kan göras för att höja pojkars skolresultat och minska stress och psykisk ohälsa bland flickor. Översynen av betygssystemet behöver också se över huruvida de kunskapskrav som ställs och betygskriterier som gäller i skolan är åldersadekvata för både pojkar och flickor, särskilt med beaktande av barns kognitiva utveckling.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **22. Betyg och bedömning, punkt 9 (C)**

av Anders Ådahl (C).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 15–18 och avslår motionerna

2024/25:924 av Tomas Eneroth och Johanna Haraldsson (båda S),

2024/25:2013 av Adrian Magnusson och Marianne Fundahn (båda S),

2024/25:2451 av Lena Hallengren (S) yrkandena 1–3,

2024/25:2476 av Louise Thunström m.fl. (S),

2024/25:2566 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 36 och 37 samt

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 25–27.

### *Ställningstagande*

För att alla ska kunna göra en livsresa på sina egna meriter måste betygssystemet fungera, men så ser det inte ut i dag. Det svenska betygssystemet stänger ute ungefär vart femte barn från vidare studier varje år. Det förstör framtiden för de många elever som inte får läsa vidare, kostar samhället stora resurser och skapar en enorm rekryteringsbas till de kriminella gängen. Det är väldigt tydligt att svagpresterande elever utestängs från det

ordinarie utbildningssystemet, vilket gör att de inte får tillgång till yrkesutbildning. F-betyget, icke godkänt, fungerar som en utsorteringsmekanism. Dagens system gör att de elever som har det svårast i skolan, och som inte klarar kraven, riskerar att kastas ut i utanförskap. Det finns ingenting som säger att det måste vara så. Vi hade tidigare ett betygssystem som gjorde att även den som hade ett lågt grundskolebetyg kunde läsa vidare i gymnasieskolan och i t.ex. Norge saknas det en gräns mellan godkänt och icke godkänt betyg.

Jag vill därför ta bort den hårda godkäntgränsen i grundskolan så att även de som har fått betyget F ska ha möjlighet att, med sina övriga betyg som grund, söka sig vidare till gymnasieskolans yrkesprogram. Vi måste stoppa utslagningen av elever i svensk skola. Vi kan inte ha ett betygssystem där de som har svårast i skolan stängs ute från vidare studier och riskerar att kastas ut i utanförskap.

Vidare anser jag att en kompensatorisk betygssättning skulle vara ett mer rättvisande sätt att bedöma kunskaper än det nuvarande systemet. Kravet på att uppfylla alla delar av betygskriterierna har lett till undervisnings- och examinationssätt som fokuserar mycket på att pricka av enskilda delar, vilket kan leda till att elever tappat motivation tidigt under ett läsår eller en kurs, eftersom de känner att en dålig prestation i början är svår att återhämta sig från. Med en betygssättning där helhetsbilden är viktigare än enskilda delar kan ett mindre fragmenterat lärande uppnås, vilket kan öka elevernas motivation och minska den upplevda stressen och känslan av orättvisa. En kompensatorisk betygssättning ger lärarna möjlighet att bedöma och sätta betyg baserat på en professionell och sammantagen bedömning av vilken nivå som bäst motsvarar elevens kunskaper.

Jag anser också att de nationella proven som finns i dag inte kan användas som landsomfattande kunskapsmätningar eftersom de inte är utformade för att elevers kunskapsutveckling ska kunna jämföras över tid. Internationella kunskapsmätningar såsom Pisa, Pirls och Timss fyller också en viktig funktion, men eleverna måste kunna lita på att de är rättvisande. De görs också med alldeles för långa intervaller på flera år. Jag vill därför se nationella kunskapsmätningar som inte är betygsgrundande, så att utvecklingen i svensk skola kan följas bättre över tid.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **23. Betyg och bedömning, punkt 9 (MP)**

av Camilla Hansén (MP).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion  
2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 25–27 och  
avslår motionerna  
2024/25:924 av Tomas Eneroth och Johanna Haraldsson (båda S),  
2024/25:2013 av Adrian Magnusson och Marianne Fundahn (båda S),  
2024/25:2451 av Lena Hallengren (S) yrkandena 1–3,  
2024/25:2476 av Louise Thunström m.fl. (S),  
2024/25:2566 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),  
2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 36 och 37 samt  
2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 15–18.

### *Ställningstagande*

Alla elever har rätt till en rättvis bedömning av sina kunskaper som på riktigt ger information om kunskapsutvecklingen, motiverar eleverna att lära sig mer och stöder en positiv personlig utveckling. Bedömningen ligger till grund för att eleven får rätt stöd i rätt tid.

Jag oroas av det ensidiga fokuset på betyg och kontroller i utbildningen. Betyg ska användas när det finns skäl för det, t.ex. som ett av flera urvalsinstrument för fortsatta studier. Det finns inte vetenskapligt stöd för att betyg bidrar positivt till elevernas kunskapsutveckling och därför motsätter sig Miljöpartiet betyg på mellanstadiet, men accepterar betyg från årskurs 7, trots att det huvudsakligen fyller en funktion som urvalsinstrument.

Nu har vi ett betygssystem som slår ut elever och där varning för underkänt beskrivs som ett sätt för att skolan ska ge det stöd eleven redan har rätt till. Dagens skarpa godkäntgräns orsakar ohälsa genom att underkända betyg riskerar att rasera elevernas självkänsla och motivation i skolan.

Jag vill avskaffa betyget F (underkänt) i den obligatoriska skolan. Regeringen bör tillsätta en parlamentarisk utredning för ett långsiktigt hållbart betygssystem. Den behöver ge svar på hur ett betygssystem utan underkända betyg kan fungera när det gäller antagning till gymnasiet och högskolan. Den parlamentariska utredningen kan utgå från, men behöver inte vara begränsad till, utredningen U 2023:02 Likvärdiga betyg och meritvärden.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **24. Tillgång till läromedel, punkt 10 (C)**

av Anders Ådahl (C).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 9 och 10 samt avslår motionerna  
2024/25:1817 av Peter Ollén (M) och  
2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 43.

### *Ställningstagande*

Bra läromedel är en central del av en god och likvärdig undervisning. Särskilt viktigt blir det när allt fler elever undervisas av obehöriga lärare. Dagens system klarar inte av det. Jag anser därför att tillgången till läromedel, såväl fysiska som digitala, i skolan behöver stärkas. Dessutom behöver det införas en central läromedelsgranskning. Välstrukturerade och kvalitetssäkrade läromedel underlättar lärarens arbete och ger mer tid över till den pedagogiska verksamheten. Med ett tydligt tillsynsuppdrag kan Skolverket säkra kvalitet och se till att läromedlen speglar läroplanen, att de baseras på aktuell forskning och den kunskap som finns om hur eleverna lär sig på bästa sätt.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **25. Tillgång till läromedel, punkt 10 (MP)**

av Camilla Hansén (MP).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 43 och  
avslår motionerna

2024/25:1817 av Peter Ollén (M) och

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 9 och 10.

### *Ställningstagande*

För en jämlik skola behöver alla lärare och elever ha god tillgång till såväl analoga som digitala läromedel av jämn och hög kvalitet. Det är viktigt inte minst med tanke på att lärarbristen leder till att många elever i dag undervisas av obehöriga lärare. Läromedel är ett viktigt stöd både i undervisningssituationen och för elevernas självständiga lärande. Därmed är de ett viktigt verktyg för att öka jämlikheten både mellan skolor och mellan elever med olika hemförhållanden. Läromedel, både analoga och digitala, utgör en bas som läraren kan arbeta utifrån och ger en bottenplatta för både lärare och elever. Tillsammans med bra lärarhandledningar avlastar de dessutom lärarna som får mer tid till undervisning i stället för att uppfinna hjulet på nytt eller

lägga tid vid kopian. Lärare och elever ska alltid ha tillgång till bra, objektiva och högkvalitativa läromedel.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **26. Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk, punkt 11 (S)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 39 och 40 samt avslår motionerna

2024/25:426 av Serkan Köse (S),

2024/25:468 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 7,

2024/25:1652 av Lawen Redar (S),

2024/25:1745 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 31,

2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2–8,

2024/25:1935 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16,

2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 15,

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 74 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 37.

### *Ställningstagande*

Goda språkkunskaper i svenska, engelska och andra språk blir alltmer en tillgång i en global värld. Forskning visar att modersmålsundervisning förbättrar ordförrådet inte bara på modersmålet utan också på svenska. Modersmålsundervisning bidrar dessutom till bättre skolresultat. Den översyn av modersmålsundervisningen som regeringspartierna och Sverigedemokraterna aviserat riskerar därmed snarare att leda till negativ påverkan på kunskapsutvecklingen. Vi vill i stället stärka modersmålsundervisningen och undervisningen i nationella minoritetsspråk i linje med forskningen på området.

Vi anser också att mer fokus behöver läggas på förbättrad tillgång på såväl läromedel som skönlitteratur på de samiska språken.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **27. Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk, punkt 11 (V)**

av Daniel Riazat (V).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:468 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 7,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 31,

2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2–8 och

2024/25:1935 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16 och avslår motionerna

2024/25:426 av Serkan Köse (S),

2024/25:1652 av Lawen Redar (S),

2024/25:1745 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 15,

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 39 och 40,

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 74 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 37.

### *Ställningstagande*

Goda kunskaper i modersmålet är en viktig utgångspunkt för all inlärnin-  
g. Därför måste modersmålsundervisningen stärkas.

I skolans timplan ges modersmål tyvärr inte samma status som övriga skolämnen med garanterad undervisningstid trots att ämnet har kunskapskrav och betygskriterier. Regeringens Utredning om modersmål och studiehandledning på modersmål i grundskolan och motsvarande skolformer (SOU 2019:18) föreslår bl.a. att modersmålsundervisningen ska regleras i timplanerna, vilket bl.a. innebär att undervisningen knyts närmare skolans övriga verksamhet och att modersmålsämnet får en garanterad undervisnings-  
tid. Jag anser att detta är angeläget och anser därför att regeringen bör ta initiativ till att införa en nivå på minsta garanterade undervisningstid i grundskolans modersmålsämne där de nationella minoritetsspråken ingår.

Om en elev har svårt att tillgodogöra sig undervisning på grund av annat modersmål än svenska har eleven rätt till studiehandledning på modersmålet. Det kan t.ex. handla om att få hjälp med matematikämnet på det språk som talas i hemmet. Det finns dock ett stort glapp mellan denna tydliga rättighetslagstiftning och verkligheten. Enligt Skolinspektionens granskningar finns det många skolor som inte ens känner till studiehandledning som stödform. Skolinspektionen har även konstaterat att skolor som erbjuder

studiehandledning inte alltid utgår från elevens behov, utan ofta från skolans rutiner. Jag anser därför att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att rätten till studiehandledning på modersmål stärks. Vidare anser jag att regeringen bör utreda frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas för att studiehandledning på modersmål ska bli så likvärdig som möjligt över hela landet.

Många av de barn och ungdomar som tvingats fly från krig och förföljelse har kommit till Sverige ensamma, och utifrån dagens lagstiftning skulle skolan kunna neka dem att ta del av modersmålsundervisningen då de saknar vårdnadshavare med annat språk än svenska i Sverige. De har därmed inte alltid sitt modersmål som det dagliga umgängesspråket i hemmet. En del har dessutom, på grund av begränsade möjligheter till skolgång, inte grundläggande kunskaper inom sitt modersmål. Jag anser därför att lagstiftningen behöver förändras så att undervisning i modersmålet garanteras alla barn med annat modersmål än svenska.

I Sverige bor många som är adopterade från andra länder, personer som har rätt att lära sig mer om sitt ursprung. När de går i skolan har de rätt att lära sig sitt modersmål förutsatt att de har grundläggande kunskaper i språket. Det bygger också på att det finns ett engagemang från både föräldrar och barn. När de ska söka sitt ursprung möts de ofta av språkbarriärer som försvårar för dem att ta del av information. Mer behöver göras för att stötta adopterade i att söka sitt ursprung. En utökad rätt att studera sitt modersmål på komvux för adopterade bör därför utredas.

Skyldigheten att anordna modersmålsundervisning finns bara i de fall det finns minst fem elever hos huvudmannen som önskar läsa samma språk. De nationella minoritetsspråken är undantagna från den regeln. Begränsningen om fem elevers deltagande innebär att elevers möjlighet att delta i modersmålsundervisning blir starkt beroende av elevsammansättningen hos en huvudman. Den elev som talar ett språk som är mindre vanligt i Sverige eller som bor i en mindre kommun har alltså mycket sämre chans att få undervisning. Vi menar, precis som föreslås i SOU 2019:18, att skrivningen om minst fem elever bör tas bort.

Jag anser också att det är problematiskt att elever bara har rätt att läsa ett modersmål. I många familjer talas flera språk och det kan vara svårt att tvingas välja det ena. Möjligheten att läsa två modersmål bör införas.

Vidare vill jag se en utökad rätt till modersmålsundervisning. Den ska gälla under hela skoltiden, i stället för dagens sju år, och ha lägre krav på förkunskaper.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **28. Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk, punkt 11 (C)**

av Anders Ådahl (C).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 74 och avslår motionerna

2024/25:426 av Serkan Köse (S),

2024/25:468 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 7,

2024/25:1652 av Lawen Redar (S),

2024/25:1745 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 31,

2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2–8,

2024/25:1935 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16,

2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 15,

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 39 och 40 samt

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 37.

### *Ställningstagande*

I en skola där alla elever ska mötas utifrån sina behov och förutsättningar är det viktigt att elever får tillgång till undervisning i minoritetsspråk och modersmål. Att få möjlighet att behärska sitt modersmål i både tal och skrift har stor påverkan på barnets språkutveckling i stort. Det är också ett sätt att stärka sin kulturella identitet genom att utveckla kunskaper inte bara om språket utan även om kulturer och samhällen där modersmålet talas. Framtiden för många av de nationella minoritetsspråken som levande språk i Sverige är hotad och kräver insatser från samhällets sida. Att kunna ta del av sitt minoritetsspråk eller modersmål är viktigt i arbetet med att stärka elevers språkutveckling och kunskapsinhämtning men också identitetsskapande. Skolan spelar här en viktig roll. Bland annat behöver fler lärare i nationella minoritetsspråk och modersmål utbildas, och barn och ungdomar behöver få möjlighet att studera språken. Det har betydelse för barnets språk- och kunskapsutveckling.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

## **29. Undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk, punkt 11 (MP)**

av Camilla Hansén (MP).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1745 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,  
2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 15 och  
2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 37 och  
avslår motionerna

2024/25:426 av Serkan Köse (S),  
2024/25:468 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 7,  
2024/25:1652 av Lawen Redar (S),  
2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 31,  
2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2–8,  
2024/25:1935 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16,  
2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 39 och 40 samt  
2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 74.

### *Ställningstagande*

Både modersmål och minoritetsspråk är var för sig viktiga frågor när det gäller att utveckla och behålla den egna identiteten. Att kunna fler språk ska ses som fördel och som en resurs för elevens lärande.

För att ytterligare revitalisera och stärka minoritetsspråken i Sverige bör nya bestämmelser om undervisning i nationella minoritetsspråk införas för alla obligatoriska skolformer, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Det är viktigt att minoritetsspråken garanteras ökad undervisningstid inom ramen för skoldagen. Sverige bör också utöka den tvåspråkiga undervisningen för samiska. Undervisningen måste införlivas i den ordinarie skoldagen för att locka fler elever att läsa nationella minoritetsspråk. Skolan behöver erbjuda ett tillräckligt antal timmar för att eleverna ska ha möjlighet att tillägna sig det aktuella språket och kunna använda det vidare i studier och arbete.

Vidare bör nationellt minoritetsspråk införas som eget ämne i skolan. I likhet med det som Utredningen förbättrade möjligheter för elever att utveckla sitt nationella minoritetsspråk föreslår i sitt betänkande (SOU 2017:91) bör ämnet nationellt minoritetsspråk införas som ett eget ämne i skollagen, med cirka tre timmars undervisning per vecka under ordinarie skoltid. Genom en egen beteckning kan ämnets status stärkas. Det skulle också öka möjligheten att attrahera kompetenta språklärare.

Genom att förbättra tillgången till minoritetsspråken i läromedel och undervisning, samt införa minoritetsspråken som eget ämne i skolan, kan vi stärka minoritetsgrupper och främja kulturell förståelse.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

### **30. Fritidshem, punkt 12 (S)**

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Rose-Marie Carlsson (S).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 31–33 och avslår motionerna

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 33,

2024/25:2134 av Sanna Backeskog (S),

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 73 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 63.

#### *Ställningstagande*

Fritidshemmen ska vara en självklar del av skoldagen för skolbarnen. Fritidshem av hög kvalitet har betydelse för barns utveckling. Genom att sätta leken i centrum kan fritidspedagogiken stärka elevernas kunskaper, samarbetsförmåga, självkänsla och sociala utveckling. Fritidshemmen har därmed potential att bidra till både högre kunskapsresultat och jämlika livschanser. Fritidshemmen behöver prioriteras högre av såväl huvudmän som staten när det gäller både resurser och utbildad personal.

Vi vill också att samverkan mellan fritidshemmen och föreningslivet utvecklas så att fler barn kan få ägna sig åt fritidsaktiviteter på eftermiddagarna. På fritids ska alla barn få ta del av idrotts- och kulturaktiviteter. Läxhjälp, idrottsträning och kultur- och musikskola inom ramen för fritidshemmets verksamhet skulle underlätta livspusslet för många familjer och ge många elever samma stöd i skolarbetet och samma chans till en meningsfull fritid.

Vi anser vidare att rätten att vistas på fritidshem successivt behöver utvidgas till att omfatta alla elever så att det inte blir beroende av vad elevernas föräldrar har för sysselsättning. Fritidshemmets potential att bidra till ökat lärande och jämlika uppväxtvillkor ska tas tillvara.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

### 31. Fritidshem, punkt 12 (V)

av Daniel Riazat (V).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 33 och avslår motionerna

2024/25:2134 av Sanna Backeskog (S),

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 31–33,

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 73 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 63.

#### *Ställningstagande*

Fritidshemmen är en del av en samlad skoldag och ska därför hålla lika hög kvalitet som skolan. Många barn börjar och slutar sin dag på fritidshemmet. Tyvärr vistas många av dem i en torftig och osäker miljö eftersom grupperna är för stora och de i personalen får få för att en meningsfull verksamhet ska kunna erbjudas. En satsning på ökad personaltäthet i fritidshemmen är helt nödvändig för att förbättra arbetsmiljön för både anställda och barn. Det skulle förbättra möjligheterna att bedriva en meningsfull verksamhet med hög pedagogisk kvalitet. 1990 var det i genomsnitt 8,3 barn per årsarbetare i fritidshemmen. Läsåret 2023/24 var antalet barn per årsarbetare mer än dubbelt så stort: 21,3. Enligt Skolverket är personal med pedagogisk högskoleexamen mycket vanligare i kommunala fritidshem än i fristående fritidshem. I dag saknas dock riktmärken för hur stora grupper som är rimliga och hur mycket personal som bör finnas. I dag finns rekommendationer för gruppstorlek och personaltäthet i förskolan. Jag anser att dessa rekommendationer bör lagstiftas om och att det också bör finnas rekommendationer för fritidshemmen. Det bör utredas om det är möjligt att införa ett tak för barngruppernas storlek i fritidshemmen där undantag medges endast om det finns synnerliga skäl såsom långt avstånd till alternativ skola.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

### 32. Fritidshem, punkt 12 (C)

av Anders Ådahl (C).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 73 och avslår motionerna

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 33,

2024/25:2134 av Sanna Backeskog (S),

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 31–33 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 63.

#### *Ställningstagande*

Fritidshemmet är en underutnyttjad resurs som i dag kan spå på ojämlikheten eftersom det inte erbjuds alla barn. Barn till föräldrar som är föräldralediga eller sjukskrivna står utan rätt till fritids. Det är ungefär 85 procent av alla 6–9-åringar som är inskrivna i fritidshem. Men i utanförskapsområden är andelen bara 68 procent. De barn som skulle ha allra mest nytta av fritidshem får inte denna möjlighet fullt ut i dag. Det skapar en ojämlik start i livet – och är ett hinder för integrationen. Fritids ska också göra det möjligt för barn att ta del av förenings-, kultur- och friluftsliv i närområdet. För de barn som inte får tillgång till det i sin hemmiljö spelar fritids kompensatoriska uppdrag en alldeles särskilt viktig roll, vilket utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg (SOU 2020:34) pekade på. Jag anser därför att rätten till fritids bör öka. Jag vill att alla barn i förskoleklass upp t.o.m. årskurs 3 ska få delta i fritidshemmets verksamhet minst 10 timmar i veckan under läsåret utan avgift. Det ska också gälla barn vars föräldrar är föräldralediga eller arbetslösa.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

### 33. Fritidshem, punkt 12 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion  
2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 63 och  
avslår motionerna  
2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 33,  
2024/25:2134 av Sanna Backeskog (S),  
2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 31–33 och  
2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 73.

### *Ställningstagande*

Jag vill att fritidshemmen ska vara avgiftsfria. Fritidshemmet är ett viktigt komplement till skolan som alla barn ska ha rätt till. Det ger barnet stöd i lärandet och både social och språklig träning. Det är en plats för läsning och kulturupplevelser, för rörelse och friluftsliv, men också för vila och rekreation.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

BILAGA 1

## Förteckning över behandlade förslag

### Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

*2024/25:30 av Nima Gholam Ali Pour (SD):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ge Skolverket i uppdrag att kartlägga islamiseringen i det svenska utbildningsväsendet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ge Skolverket i uppdrag att ta fram allmänna råd för att motverka islamiseringen i förskolor, grundskolor och gymnasieskolor och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:111 av Björn Tidland (SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att införa svenskt kulturarv och hembygds kunskap i läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:365 av Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över skollagen för att öka möjligheten för politiska ungdomsförbund att besöka skolor och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:393 av Björn Söder (SD):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undervisning om folkmordet 1915 bör skrivas in i den svenska läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:396 av Markus Wiechel och Björn Söder (båda SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att grundskolan ska utbilda elever i artificiell intelligens och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:414 av Markus Wiechel (SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att föra in att skolan ska förmedla den etik som förvaltats av västerländsk humanism i skollagen och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:420 av Markus Wiechel (SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga möjligheten att införa utbildning i totalförsvar i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:426 av Serkan Köse (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka stödet för modersmålsundervisning i grund- och gymnasieskolor och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:468 av Daniel Riazat m.fl. (V):*

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utökad rätt att studera sitt modersmål på komvux för adopterade bör utredas och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:544 av Markus Selin m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra krisberedskap till en del av den svenska läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:631 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda och återkomma till riksdagen med förslag om att införa obligatorisk relegering från skolan för elever som vid tre tillfällen konstateras ha mobbat andra elever, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2024/25:635 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas obligatorisk praktisk odlingsundervisning i grundskolans läroplan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:672 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga möjligheten till obligatorisk och återkommande utbildning i VMA-systemet i grund- och gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:755 av Heléne Björklund (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och skapa möjligheter för politiska ungdomsförbund att besöka högstadieskolor och gymnasieskolor varje år och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:857 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V):*

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör göras en utredning kring hur vattenvana kan läggas till i det centrala innehållet i avsnittet om förskoleklassen i läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:879 av Magnus Manhammar (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för våra politiska ungdomsförbund att åter besöka högstadieskolor och gymnasier regelbundet även när det inte är valår och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:924 av Tomas Eneroth och Johanna Haraldsson (båda S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett borttagande av betyget F och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:967 av Elin Nilsson (L):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra skollagen för att möjliggöra för skolhuvudmän att samverka vid omplacering av elever och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1065 av Ingemar Kihlström (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ytterligare klargörande direktiv under riksdagsåret 2024/25 för att möjliggöra skolavslutningar och firanden av årets traditionella högtider med konfessionella inslag i kyrkolokaler och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1075 av Mathias Bengtsson (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa undervisning i psykisk hälsa i skolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1079 av Alexandra Anstrell och Malin Höglund (båda M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över om hjärt-lungräddning ska vara betygsgrundande i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1121 av Marléne Lund Kopparklint (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk undervisning om sexuella övergrepp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2024/25:1135 av Mathias Bengtsson (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra skolavslutningar med konfessionella inslag i kyrkolokaler och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1136 av Christian Carlsson (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med syftet att införa ordningsbetyg i svenska skolor och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1273 av Mathias Tegnér (S):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkludera och utöka krisberedskap i läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1298 av Runar Filper (SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att införa morgonsamling i skolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1302 av Runar Filper (SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om folkmålen och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1341 av Anna-Lena Hedberg m.fl. (SD):*

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur skolan kan arbeta för att ytterligare öka kunskaperna om allemansrätten och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1362 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):*

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att integrera kunskap om psykisk hälsa och ohälsa i läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1364 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):*

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör sträva efter en stärkt sexualundervisning i skolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1373 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):*

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska antalet skoltimmar för hem- och konsumentkunskap och om samarbete om matsvinn mellan berörda myndigheter och skola och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1412 av Michael Rubbestad m.fl. (SD):*

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vad regeringen bör beakta för att uppnå en jämställd utbildning och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1413 av Sara Gille m.fl. (SD):*

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regelbundna lokala kartläggningar av elevers attityder och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kontinuerliga utbildningar för skolpersonal i att förstå, identifiera och agera säkert gällande hedersförtryck och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nolltolerans mot särbehandling av elever baserad på kulturella eller religiösa trosuppfattningar och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1424 av Thomas Morell m.fl. (SD):*

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tidiga utbildningsinsatser i skolan gällande AI och cybersäkerhet och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1444 av Patrick Reslow m.fl. (SD):*

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att införa en mobilfri skola på riktigt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta förändrade betygskriterier för praktiska ämnen och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1447 av Patrick Reslow m.fl. (SD):*

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete borde överväga att fastställa föräldrars ansvar för barnens uppfostran i skollagen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete borde införa skriftliga ordningsomdömen fr.o.m. årskurs 1 och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete för en bättre skola bör överväga en uppdatering av läroplanen där modersmålsundervisning, de nationella minoritetsspråken undantagna, utmönstras och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att avveckla svenska som andraspråk och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga en ordning där elever ska ha erhållit kunskaper för att klara nästa årskurs innan de fortsätter i nästföljande klass och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga obligatoriska betyg fr.o.m. årskurs 4 och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att betyg ska ges i varje enskilt ämne i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att införa olovlig frånvaro i betyget och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete borde understryka vikten av den svenska kulturen och det svenska kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete borde beakta värdet av att skolan lär ut den djupa innebörden av demokrati och respekt för andras åsikter samt stimulera till kritiskt och självständigt tänkande och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete borde beakta värdet av att skolan ska vara partipolitiskt neutral och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD):*

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringens arbete mot hedersrelaterat förtryck även bör omfatta ett förbud mot klädkontroll av förskolebarn och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att införa ett uppdrag att arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck i Lpfö 18 och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att motverka tystnadskulturen inom förskolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1599 av Aida Birinxhiku (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur kunskap om AI ska integreras i grundskolan, så att elever och lärare kan använda AI på ett ansvarsfullt och kritiskt sätt, och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1600 av Denis Begic och Ingela Nylund Watz (båda S):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att undervisa om folkmordet Seyfo 1915 och folkmordet i Srebrenica 1995 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även inkludera andra folkmord och etniska rensningar i undervisningen för att främja en djupare förståelse för mänskliga rättigheter och global historia och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1652 av Lawen Redar (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvalitetssäkra modersmålsundervisningen och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1728 av Julia Kronlid och Aron Emilsson (båda SD):*

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att tillåta och välkomna skolavslutningar i kyrkan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1733 av Mathias Bengtsson (KD):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att IHRA-definitionen av antisemitism ska integreras i undervisningen på grundskola och gymnasium och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1745 av Jan Riise m.fl. (MP):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökade möjligheter till undervisning i minoritetsspråk för alla de obligatoriska skolformerna, för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa nationellt minoritetsspråk som eget ämne i skolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1817 av Peter Ollén (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Skolverket köpa skolböcker på ett nytt sätt och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1925 av Maj Karlsson m.fl. (V):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge kommunerna i uppdrag att utveckla förebyggande insatser inom förskolor, skolor och fritidsverksamheter för ett aktivt normkritiskt arbete mot våld och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):*

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör få i uppdrag att ta fram en konkret handlingsplan gällande skolors arbete mot rasism och Skolinspektionen bör få i uppdrag att följa upp skolornas arbete mot rasism som en del av det ordinarie inspektionsuppdraget och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga förskolor, skolor och fritidshem bör hållas konfessionsfria samtidigt som barnens rätt att få tro och utöva en eventuell religion ska respekteras, varför det bör utredas hur alla skolor kan bli konfessionsfria, och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda vilka åtgärder som krävs för att alla skolor ska garantera alla elevers rätt till religionsfrihet i enlighet med barnkonventionen och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär en utökad rätt till modersmål under hela skoltiden med lägre krav på förkunskaper och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning om svenska som andraspråk (SVA) i syfte att öka likvärdigheten och jämlikheten i bedömningen av vilka som ska omfattas av ämnet och tillkännager detta för regeringen.

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas om det är möjligt att införa ett tak för barngruppernas storlek i fritidshemmen där undantag medges endast om synnerliga skäl föreligger såsom långt avstånd till alternativ skola och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att rätten till studiehandledning på modersmål stärks, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas för att studiehandledning på modersmål ska bli så likvärdig som möjligt över hela landet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör föreslå en ny lagstiftning som ger ensamkommande barn rätt till modersmålsundervisning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utökad rätt för adopterade att studera sitt modersmål på komvux bör utredas och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skrivningen om minst fem elever bör tas bort och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten att läsa två modersmålskurser bör införas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär en utökad rätt till modersmål under hela skoltiden med lägre krav på förkunskaper och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:1935 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):*

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en nivå på minsta garanterade undervisningstid i modersmålsämnet där minoritetsspråken ingår i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2013 av Adrian Magnusson och Marianne Fundahn (båda S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att avskaffa betyget F i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2134 av Sanna Backeskog (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av fritidshem och fritidshemmens läroplan och riktlinjer för att stärka den pedagogiska kvaliteten, öka likvärdigheten och tillvarata fritidshemmens fulla potential som jämlikhetsskapande, hälsofrämjande och brottsförebyggande verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2170 av Teresa Carvalho m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över bestämmelserna för att bjuda in politiska partier till skolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2200 av Johanna Rantsi och Sten Bergheden (båda M):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över lagar och regler i syfte att ge skolpersonal tydligare möjligheter och skyldigheter att ingripa vid ordningsstörande beteende i skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över lagar och regler så att elever kan bli avstängda snabbare än i dag från skolan om de stör ordningen på skolan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att i skollagen tydligare reglera elevernas ansvar för trygghet och studiero i skolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2215 av Johanna Rantsi (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka möjligheten för politiska ungdomsförbund att möta gymnasieungdomar och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2220 av Johanna Rantsi (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att modernisera hem- och konsumentkunskapen i skolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2223 av Johanna Rantsi (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ordningsomdömen i skolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2318 av Sanne Lennström (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att vidta åtgärder för att stärka kunskapen om hedersförtryck hos personalen i förskolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2390 av Mats Sander (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att utreda möjligheterna att utöka ämnet idrott och hälsa i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2451 av Lena Hallengren (S):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en översyn av betygssystemet med bred parlamentarisk förankring och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av den hårda godkäntgränsen och betyget F, utformningen av de betygskriterier som avgör betygsstegen samt behörighetsreglerna till gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betyget F inte ska vara spärrgräns till gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2464 av Mona Olin (SD):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behöver tillsättas en utredning för att belysa omfattningen av elever som inte har gymnasiebehörighet i kärnämnen när de slutar grundskolan, om dessa har godkänts tidigare läsår och flyttats upp till nya årskurser trots bristande kunskaper, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att elever måste uppnå respektive årskurs mål i minst två av tre kärnämnen för att flyttas upp till nästa årskurs och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2476 av Louise Thunström m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett avskaffande av betyget F i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2550 av Ann-Sofie Lifvénhage (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur ett omdöme i ordning och reda för skolans senare år skulle kunna utformas för att sedan vara en bra grund inför vuxenlivet och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2566 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda möjligheten att införa en digital bank för prov inom grundskolans ämnen och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2579 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att låta civilförsvarskunskap vara en del av grundskolans läroplan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2583 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ta fram nationella prov för anpassad grundskola för att ge samtliga barn rätten till en kvalitativt styrd undervisning och bedömning och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2594 av Katarina Tolgfors och Marie Nicholson (båda M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa totalförsvarskunskap i grundskolan för att förbereda och öka ungdomars medvetenhet om samhället och individens roll i kris eller krig och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP):*

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra det förebyggande arbetet inom skolan och på nätet och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2643 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP):*

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra tillgången till minoritetsspråken genom läromedel och undervisning i alla åldrar, och införa minoritetsspråken som eget ämne i skolan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de nationella minoriteternas historia ska integreras i skolans kursplaner och undervisning om Sveriges historia och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa systematiskt arbete och aktiva åtgärder för att förebygga och åtgärda rasism inom utbildningsväsendet och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra kunskapshöjande insatser för alla anställda inom skolan

angående arbete för likabehandling, inklusive metoder och rutiner för att motverka rasism och trakasserier, och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2770 av Sten Bergheden (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för skolan att i större utsträckning undervisa i praktiska kunskaper och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2836 av Sten Bergheden (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett omdöme i ordning och ansvarstagande från årskurs 7 och uppåt och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2862 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa tidig obligatorisk simundervisning i samband med idrottsundervisningen i grundskolan för att rädda liv och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2940 av Sten Bergheden (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till att stärka och öka intresset i skolan för elever att läsa och lära sig det tyska språket och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:2941 av Sten Bergheden (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ytterligare utbildning i skolan i trafikregler och vanligt trafikvett och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S):*

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skolans arbete med att motverka hedersrelaterat förtryck och att barn gifts bort, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta stärka skolans arbete med trygghet och studiero samt möjlighet att sätta in samordnade insatser och helt mobilfri skola och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa och värna elevernas inflytande i svensk skola och tillkännager detta för regeringen.

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fritidshemmen behöver prioriteras både när det gäller resurser och utbildad personal och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla samverkan mellan fritidshem och föreningsliv så att fler barn kan få ägna sig åt fritidsaktiviteter på eftermiddagarna och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till fritidshem successivt behöver utvidgas till att omfatta alla elever och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att stärka skolelevernas motståndskraft mot desinformation och modernisera undervisningen i källkritiskt förhållningssätt och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör få i uppdrag att stärka skolans arbete för att motverka antisemitism och säkerställa lärarnas tillgång till undervisningsmaterial kopplat till detta och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betyget F som spärrgräns till gymnasiet ska avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur utslagningen från skolan och den psykiska ohälsan kan minska, samtidigt som betygen blir mer rättvisande, genom förändringar i betygssystemet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka modersmålsundervisningen och den nationella minoritetsspråkundervisningen och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka tillgången på läromedel och litteratur på de samiska språken och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):*

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undervisning i egenvård, psykisk hälsa och rörelsens betydelse och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mobbning i skolan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:3101 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en strykning av att skolan har ett ansvar för

- att motverka traditionella könsmönster och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att utreda behovet av en uppdatering av läroplanerna med tydliga texter om hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:3102 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):*

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att utreda införandet av utbildningspraktik för högstadieelever och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att införa trafikteori i skolan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att utreda en ökad undervisning med tillhörande praktik för elever inom samhällsviktiga funktioner och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten till en ökad undervisning i respekt, vett och etikett samt sociala koder och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över en ökad verklighets- och djurnära pedagogik för svenska elever och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att utreda hur ökade kunskaper om arbetsrätt och arbetsmarknadens villkor på bästa sätt förs in i grundskolans utbildningsplaner och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:3109 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S):*

47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att integrera cirkulär ekonomi i skola och utbildning och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:3157 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):*

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förskolans och grund- och gymnasieskolans arbete med att upptäcka och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck, genom bl.a. handlingsplaner, och tillkännager detta för regeringen.

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck ska inkluderas i förskolans läroplan och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C):*

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör få i uppdrag att införa en centralt samordnad granskning av läromedel och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgången till läromedel, såväl fysiska som digitala, i skolan bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den hårda godkäntrönsen bör tas bort och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att elever med betyget F ska ha möjlighet att söka sig vidare till gymnasiets yrkesprogram och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompensatorisk betygsättning ska införas i grund- och gymnasieskolan där läraren vid betygsättningen gör en sammantagen bedömning av vilket betygssteg som bäst motsvarar elevens kunskaper och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av nationella kunskapsmätningar så att utvecklingen i svensk skola kan följas bättre över tid och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas en nationell plan mot mobbning i skolan och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot konfessionella inslag under ordinarie skoltid och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolinspektionen möjligheten att dela ut vite mot skolor som inte agerar tillräckligt vid brott mellan elever eller gentemot skolpersonal i skolmiljö och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för rektorer att flytta förövare och därigenom stärka offrens rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ordning, trygghet och studiero ska stärkas i skolan och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en trygg skolmiljö såväl fysiskt som på nätet och tillkännager detta för regeringen.

61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska finnas tydliga riktlinjer och handlingsplaner mot hedersförtryck i skolan och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att endast repressiva metoder som grundar sig i evidens och forskning ska användas i skolan och tillkännager detta för regeringen.
70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna elevernas inflytande i svensk skola och tillkännager detta för regeringen.
73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler barn och unga ska få rätt till fritidshem, oavsett föräldrarnas livs- och arbetssituation, och tillkännager detta för regeringen.
74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra rätten till minoritetsspråksundervisning och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:3209 av Staffan Eklöf (SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan ska verka för nationell sammanhållning och gemenskap i samhället och tillkännager detta för regeringen.

*2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att politiken bör skapa rätt förutsättningar för ett livslångt lärande för befolkningen att hantera de globala megatrenderna och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa betyget F i den obligatoriska skolan och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillsätta en parlamentarisk utredning för ett långsiktigt hållbart betygssystem och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att första betyget ska ges tidigast i årskurs 7 och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationell strategi för att stärka medie- och informationskunnigheten och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga skolans demokratiuppdrag och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beredskapskunskap bör inkluderas som en del i skolans demokratiuppdrag och tillkännager detta för regeringen.

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta nationella minoritetsspråk som ett nytt skolämne och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp tidigare reformer för språkrevitalisering i skolan och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att elever ska ha tillgång till såväl analoga som digitala läromedel och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärande för hållbar utveckling ska genomsyra all utbildning och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljö, hållbarhet och biologisk mångfald i skolväsendet som helhet och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fritis ska vara avgiftsfri och tillkännager detta för regeringen.
82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla barn, oavsett kön och könsidentitet, ska mötas med höga förväntningar och erbjudas möjligheter att utvecklas i sina studier och tillkännager detta för regeringen.
84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt centrum för normkritisk pedagogik och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

| Motion                                   | Motionärer                                        | Yrkanden                      |
|------------------------------------------|---------------------------------------------------|-------------------------------|
| <b>13. Motioner som bereds förenklat</b> |                                                   |                               |
| 2024/25:30                               | Nima Gholam Ali Pour (SD)                         | 1 och 2                       |
| 2024/25:111                              | Björn Tidland (SD)                                |                               |
| 2024/25:365                              | Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S)       | 2                             |
| 2024/25:393                              | Björn Söder (SD)                                  | 2                             |
| 2024/25:420                              | Markus Wiechel (SD)                               |                               |
| 2024/25:672                              | Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD) |                               |
| 2024/25:755                              | Heléne Björklund (S)                              |                               |
| 2024/25:879                              | Magnus Manhammar (S)                              |                               |
| 2024/25:967                              | Elin Nilsson (L)                                  |                               |
| 2024/25:1065                             | Ingemar Kihlström (KD)                            |                               |
| 2024/25:1135                             | Mathias Bengtsson (KD)                            |                               |
| 2024/25:1136                             | Christian Carlsson (KD)                           |                               |
| 2024/25:1298                             | Runar Filper (SD)                                 |                               |
| 2024/25:1341                             | Anna-Lena Hedberg m.fl. (SD)                      | 10                            |
| 2024/25:1362                             | Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)                 | 12                            |
| 2024/25:1364                             | Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)                 | 8                             |
| 2024/25:1373                             | Martin Kinnunen m.fl. (SD)                        | 3                             |
| 2024/25:1412                             | Michael Rubbestad m.fl. (SD)                      | 6                             |
| 2024/25:1424                             | Thomas Morell m.fl. (SD)                          | 10                            |
| 2024/25:1444                             | Patrick Reslow m.fl. (SD)                         | 5 och 6                       |
| 2024/25:1447                             | Patrick Reslow m.fl. (SD)                         | 3–7, 9, 10, 14, 16, 25 och 26 |
| 2024/25:1448                             | Patrick Reslow m.fl. (SD)                         | 8 och 15                      |
| 2024/25:1600                             | Denis Begic och Ingela Nylund Watz (båda S)       | 1 och 2                       |
| 2024/25:1728                             | Julia Kronlid och Aron Emilsson (båda SD)         | 4                             |
| 2024/25:2170                             | Teresa Carvalho m.fl. (S)                         |                               |
| 2024/25:2200                             | Johanna Rantsi och Sten Bergheden (båda M)        | 1–3                           |
| 2024/25:2215                             | Johanna Rantsi (M)                                |                               |
| 2024/25:2220                             | Johanna Rantsi (M)                                |                               |
| 2024/25:2223                             | Johanna Rantsi (M)                                |                               |
| 2024/25:2464                             | Mona Olin (SD)                                    | 1 och 2                       |
| 2024/25:2550                             | Ann-Sofie Lifvenhage (M)                          |                               |
| 2024/25:2583                             | Ann-Sofie Lifvenhage (M)                          |                               |
| 2024/25:2594                             | Katarina Tolgfors och Marie Nicholson (båda M)    |                               |
| 2024/25:2618                             | Rasmus Ling m.fl. (MP)                            | 38                            |
| 2024/25:2770                             | Sten Bergheden (M)                                |                               |
| 2024/25:2836                             | Sten Bergheden (M)                                |                               |
| 2024/25:2862                             | Ann-Sofie Lifvenhage (M)                          |                               |
| 2024/25:2940                             | Sten Bergheden (M)                                |                               |

|              |                                                      |                                     |
|--------------|------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| 2024/25:3101 | Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) | 1 och 2                             |
| 2024/25:3102 | Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) | 3–6, 8 och 9                        |
| 2024/25:3157 | Helena Vilhelmsson m.fl. (C)                         | 33                                  |
| 2024/25:3161 | Muharrem Demirok m.fl. (C)                           | 41, 57, 58<br>och 61                |
| 2024/25:3209 | Staffan Eklöf (SD)                                   |                                     |
| 2024/25:3217 | Amanda Lind m.fl. (MP)                               | 34, 35, 38,<br>45, 46, 82<br>och 84 |

---